Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

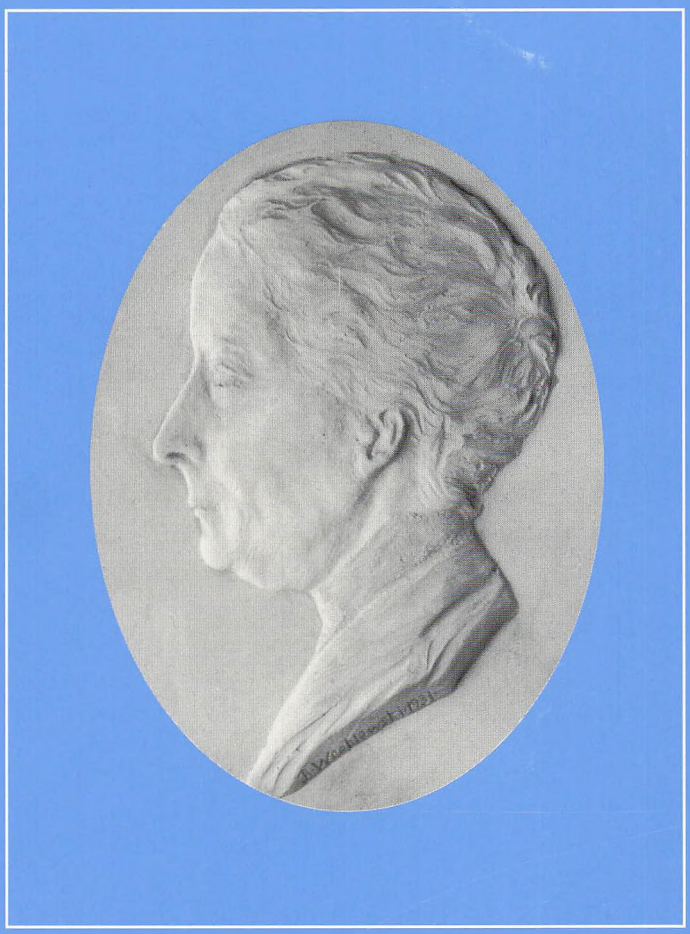
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

GAMLE DAGE

ERINDRINGER 1860-1904

AF

HELENE BECK

Slægtsforeningen af 1990

B. og J. Møller–Holst

"Gamle Dage"

af

Helene Beck

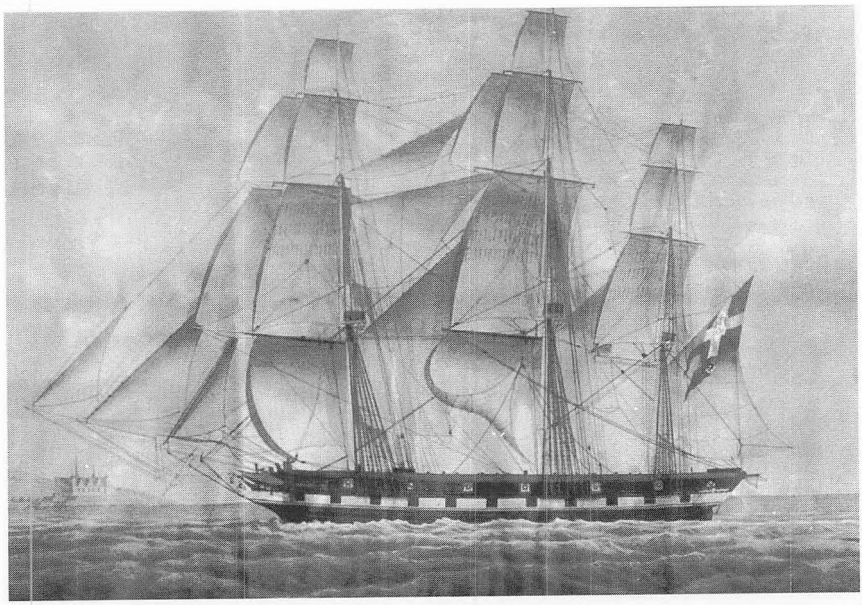
Slægtsforeningen af 1990

Slægtsforeningen af 1990
v/ B. og J. Møller-Holst,
Stengadevej 24,
5953 Tranekær
tlf. 62 59 16 58

trykt hos Special-Trykkeriet Viborg a-s
i 1993.

ISBN 87-983334-1

udgivet med støtte fra Alfred Goods Fond

Fregatten "Ludvig" efter et maleri

På forsiden et relief af Helene Beck

begge stillet til rådighed af Ida Zellner-Beck, Silkeborg.

Indholdsfortegnelse

Forord ... 4
Indledning ... 5
Kommentarer: ... 8
"Gamle Dage" ... 10
Før fortid. ... 11
- Masnedø ... 18
- København ... 19
- Langå. ... 19
- Skive. ... 19
- Nyborg. ... 21
- Kolding. ... 22
- Aarhus. ... 25
  - Mindegade ... 25
  - Sønder Allé ... 26
  - Frederiksgade 79. ... 33
  - Ryesgade 10, 2. sal. ... 50
- København ... 55
  - Forhåbningsholmsalle 7, 1. sal. ... 55
  - Ørstedsvej 24a, 2. sal. ... 61
  - Engtoftevej 6, 3. sal. ... 62
- Gentofte – Axelhus ... 64
- Efterskrift ... 67

Personregister: ... 69
Noter ... 80

Forord

For nogle år siden sendte vor slægtning Erik Nielsen i Vedbæk et håndskrevet manuskript til os.

Manuskriptet hed "Gamle Dage", det var skrevet for over 70 år siden af Helene Beck, der var en tante til Erik Nielsen og en fjernere slægtning til os.

Helene Beck døde i 1942. Hendes manuskript kom derefter til hendes søster Laura Beck, der døde i 1972, hvorefter det kom til Erik Nielsen og derefter kom det os i hænde.

Helene Beck skrev det oprindeligt for sine søskende, fordi, som hun selv skrev, "hun elskede de gamle minder " og håbede "at kunne gøre dem lige så levende for sine søskende, som de stod for hende".

Vi faldt begge for den kønne, lille beretning om en families liv i sorg og i glæde. Vi har nu renskrevet manuskriptet og i samarbejde med Erik Nielsen fundet billedmateriale samt forsynet bogen med et nødvendigt personregister og andre supplerende oplysninger.

Det er vort håb, at andre også vil få glæde af beretningen fra en anden og mere stilfærdig tid.

Vor hjerteligste tak til Alfred Goods Fond for økonomisk støtte til udgivelsen. Samme tak til vor slægtning Erik Nielsen for hans økonomiske håndsrækning. Tak til Aarhus Lokalhistoriske Samling og Kolding Stadsarkiv for udlån af billedmateriale og hjælp med oplysninger.

Til sidst tak til hjælpsomme slægtsmedlemmer, der har skaffet os gamle og ukendte billeder.

Tranekær, d. 1. juli 1993
Berna og Jørgen Møller-Holst

Indledning

Helene Beck blev født den 8. oktober 1862 i Skive og døde næsten 80 år gammel den 8. august 1942 i København. Hun blev aldrig gift og levede en stilfærdig tilværelse tæt knyttet til sine forældre, søskende og i nær kontakt med talrige slægtninge.

En del af den tids ugifte frøkener fik tit heftet betegnelsen "skyggetanter" på sig, det var dem, der følte sig sat i baggrunden og var blevet bitre på tilværelsen, som de følte var løbet fra dem.

Man har slet ikke indtryk af, at Helene Beck har hørt til den kategori. Der er ikke mange nulevende, som kan huske Helene nu mere end 50 år efter hendes død. En af dem fortæller:

"Tante Helene var et meget kært menneske, hun var som en slags mor for den 16 år yngre Laura. Hun var et stille menneske i modsætning til lillesøster Laura, der var et helt andet gemyt. Tante Helene var et meget musisk menneske og en inspirerende klaverlærerinde"

Vi har aldrig kendt Helene Beck, men vi kendte søsteren Laura, som vi husker som en åndsfrisk og livlig 90årig dame.

Ved at arbejde med Helenes manuskript danner man sig uvilkårligt en mening om hende, men for at forstå hende skal man læse mellem linierne, da hun bestemt ikke sætter sig selv i forgrunden. Hun har været et pligtopfyldede menneske, der accepterede sin lod i tilværelsen, for hende betød forældre og søskende næsten alt, hun følte sig tæt knyttet til slægten og dens mange minder.

Da Helenes mor døde i 1879, blev den kun 16årige piges liv ændret radikalt. Hun påtog sig at holde sammen på hjemmet og tage sig af faderen og de 3 søskende, især har det været en stor opgave at passe og pleje den nyfødte Laura. Hendes mange forpligtelser hørte først op ved faderens død i 1904, da var hun blevet 41 år. I sine næste 38 år boede hun først et stykke tid sammen med veninden Anna Nannestad, senere i mange år sammen med søsteren Laura i Gammeltoftsgade, København.

Helene var ca 2½ år, da familien flyttede fra Skive til Nyborg, godt 4 år, da de bosatte sig i Kolding og omkring 7 år, da de kom til Aarhus. Det er

derfor naturligt, at det kun bliver til små erindringsglimt fra hendes første 7 leveår, vel suppleret med, hvad forældrene fortalte hende.

Aarhus, som familien kom til en januardag i 1869, blev for Helene "Byen" i hendes liv. Det blev både hendes barndoms- og ungdomsby, hvor hun oplevede mange glæder og sorgen ved moderens tidlige død. I 1860erne var Aarhus en lille by med omkring 10.000 indbyggere. Byens centrum var præget af den statelige domkirke, tæt ved kirken lå Store Torv med sit myldrende handelsliv. På torvedagene, både på Store Torv og byens andre torve, vrimlede det med alskens handlende, slagtere, gartnere, fjerkræhandlere, man kunne købe lertøj, træsko og meget andet. Der blev afholdt hestemarkeder, en ældgammel tradition var det det årlige "Sankt Olaimarked" (Olsmarked). Militæret holdt festlige parader, hvor man både kunne møde de gamle veteraner fra de slesvigske krige samt borgervæbningsfolk.

Længere ude ved byportene lå de talrige store købmandsgårde, hvor bondevognene kom ind med korn og smør. Efter at have handlet, fik de den traditionelle dram, inden de kørte hjem med de indkøbte købmandsvarer.

Set med vor tids øjne ville vi næppe kalde Aarhus en renlig by. Der lå møddinger bag gårde og huse, ofte tæt ved folks brønde. Vandet i Aarhus var hårdt, så der stod tønder overalt til at opsamle regnvand, som man brugte til at vaske tøj i, ellers måtte man ned til åen for at vaske. Der var hverken vandværk eller kloakering på den tid, de dybe rendestene måtte tage alt, hvad der blev hældt i dem, så om sommeren længtes man efter et godt regnskyl, der kunne få stanken væk. På midten af gaden var de toppede brosten afløst af en række flade sten til glæde for fodgængerne, som så til gengæld måtte flytte sig, når der kom en hestevogn forbi.

Trods alt var Aarhus regnet for en sund by – der blæste friske vinde fra Aarhusbugten. Der var mange haver i Aarhus, næsten ved hvert andet hus lå en have, stor eller lille, de virkelig store lå ved købmandsgårdene, desuden var der alle gartnerierne.

Alle kendte stort set hinanden i byen, man udvekslede dagens store og små nyheder, når man mødtes på gaderne eller i butikkerne. Man kendte sin plads i samfundet, man holdt sig til den kreds, hvor man hørte hjemme.

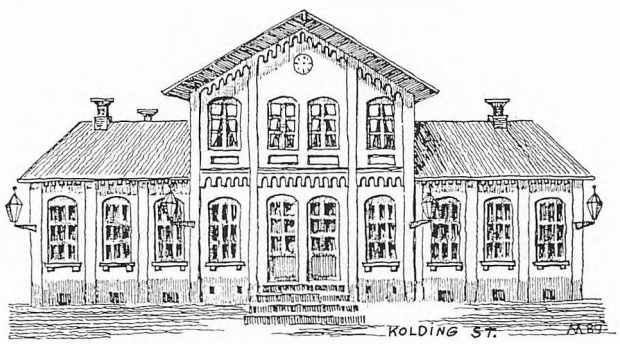
De velbjergede købmænd holdt sig til deres kreds. Der var de talrige embedsmænd, garnisonens mange officerer, jernbane- og postetatens embedsmænd, som gammel officer og nuværende jernbanemand, var det Ludvig Becks omgangskreds. Lidt længere nede på rangstigen fandt man de mindre handlende og håndværksmestre og deres ligestillede. Derudover var der den store gruppe af håndværkssvende, arbejdsmænd, tjenestefolk og mange andre. I dette klassedelte samfund blandede man sig hverken opad eller nedad.

Mens familien Beck boede i Aarhus, var den nye tid på vej i det stilfærdige samfund, fabrikker og andre virksomheder var ved at skyde op. I 1862 var jernbanen kommet til Aarhus indviet af kong Frederik VII og hans gemalinde grevinde Danner, der i spidsen for et fornemt selskab ankom med det første tog.

I 1885 forlod Helene sammen med sin far og sine søskende Aarhus, de så med forventning hen til den nye tilværelse i København. Det var dog med et vist vemod, de tog afsked med Aarhus og de 17 år, de havde boet i byen.

Broderen Andreas skrev et digt, et farvel til Aarhus, en af linierne lød:

"Farvel til Barndomshjemmets svundne lykke"

Kommentarer:

Helene fortæller, at hendes far vandt ridderkorset i slaget ved Isted. I hærens arkiv findes indstillingen til Ludvig Becks æresbevisning:

> "Viste sig den 24. og 25. Juli som en rask og koldblodig Officer. Ved hans Uforsagthed fremkom ingen Standsning eller Tilbagegang ved Bataillonens 3. Compagni, da Capitain Lund, Lieutnanterne v. Hamburger og v. Schou, tilligemed Commandersergenten og Foureren, deels saaredes, dels faldte ved Angrebet paa Skoven syd for Idstedt. Han førte Compagniet rask frem indtil Slaget var endt"

Fra tiden i Kolding fortæller Helene om deres nabo justitsråd Saxild. I en bog om Georg Christian Saxild fra 1911 fortæller hans sønner bl.a. om tiden i Kolding.

> "Det morede far meget at gå ned på stationen og se hvem, der kom med "Kjøbenhavnstogene". Den samme lyst havde andre, de kom ikke af nysgerrighed, men for at se mennesker. Ja den jernbane var en velsignet ting, der sprængte mange bomme, man havde før været 3 dage om at komme fra Kolding til København, og nu kunne man gøre den samme tur på en halv dag.
>
> Den første stationsforvalter i Kolding hed kaptajn Beck, han havde en nydelig ung kone og to søde børn. Da vi boede lige overfor hinanden, omgikkedes vi jævnlig. kaptajn Beck blev forøvrigt kun nogle år i byen. Han blev forflyttet til hovedkontoret i Aarhus, og kom senere derfra til København som hovedkasserer ved statsbanerne. Han er nu død højtbedaget."

Helene fortæller i indledningen til "Gamle Dage" om sin veninde Anna Nannestad, som hun boede sammen med nogle år efter sin fars død i 1904.

Medens Helene og Anna Nannestad boede sammen, nedskrev Anna N. sine minder om forældrehjemmet på herregården "Fousingø" eller Fussingø, som man nu kalder den, hvor hendes far, som godsforvalter, administrerede godset. Hjemmet på herregården var nu opløst og

forældrene flyttet til København på deres gamle dage. Helene har sikkert været påvirket af Anna N. til også at skrive sine minder ned. Anna N. fortæller om sit møde med Helene:

> "Når en dør lukkes i, er der en anden der lukkes op, hedder det. På frøken Zahles kursus traf jeg i sin tid Henriette Fastings gode veninde, Helene Beck; Henriette havde sagt til mig, at jeg skulle lægge mærke til hende, og det gjorde jeg. Helene og jeg lagde her grunden til det venskab, der har holdt sig gennem hele vort liv, og som førte til vort nuværende lykkelige samvær. Jeg opnåede virkelig at få mit eget yndige lille hjem sammen med hende og har den glæde, at Helene omfattes med stor kærlighed af hele min familie; og begge mine forældre har været i vort hjem, har set, hvor godt jeg har fået det og har glædet sig med os".

I bogen omtaler Helene en vennetjeneste, som hendes mors fætter Otto Møller-Holst's kone Marie ydede, umiddelbart efter Helenes mors død i 1879. Otto og Marie M-H var mine bedsteforældre, og min forlængst afdøde far fortalte mig engang følgende:

> "Da min far døde i 1890, stod min mor tilbage med 4 drenge, den yngste kun 3 år - jeg var den ældste 13 år gammel , gik på katedralskolen og skulle have haft studentereksamen. Det var der ikke råd til. I stedet fik jeg præliminæreksamen, derefter trådte kaptajn Beck til og fik mig ansat som lærling ved statsbanernes generaldirektorat i København, som jeg forlod i 1944 efter 50 års tjeneste. På den måde blev min mors vennetjeneste overfor familien Beck gengældt".

Da Berna og jeg i sin tid havde kontakt med den gamle Laura Beck, anede vi ikke, at hun havde været brystbarn hos min farmor.

Jørgen Møller-Holst

"Gamle Dage"

af
Helene Beck

Mine kære søskende!

I har bedt mig skrive lidt ned om de gamle dage, og med glæde skal jeg gøre det, for jeg elsker de gamle minder, selv om, "Sorrig og Glæde har vandret til Hobe". Men om jeg formår at gøre dem levende, lige så levende, som de står for mig, tør jeg vel næppe håbe. I må tage til takke med dem, som de kan blive!

Da Anna Nannestad for et par år siden skrev sine erindringer om sit barndomshjem, havde jeg stor lyst til at gøre det samme, men opgav det, da jeg syntes, at det var noget andet med de store forhold på Foussingø, dette hjem, hvor forældrene satte bo, hvor alle børnene blev født, og hvor de levede omtrent et halvt århundrede, indtil de gamle trak sig tilbage og flyttede til København for i ro at ende deres dage der. Jeg syntes, der var så megen poesi over det liv i den dejlige egn, den daglige syssel, de mange sommergæster, at vores små forhold i modsætning dertil måtte kunne skildres med et par ord. Vort liv var et nomadeliv, mange gange skiftede vi opholdssted, men de fire vægge er jo ikke hjemmet, men livet indenfor disse, og livet fulgte jo med! Derfor mener jeg også, at jeg ikke skal lade mig skræmme, for "Intet steds på Jorden er skønt, som du mit Hjem".

Gid det måtte lykkes mig i nogen måde at give et lidt samlet indtryk af det, og kunne jeg her rejse en lille mindesten for far og mor, så ville det være en meget ringe brøkdel af den tak, vi alle skylder deres opofrende kærlighed og trofasthed. Selvom den yngste af os ikke havde den lykke at kende sin mor, så vedblev dog mors ånd i forbindelse med far sådan at præge hjemmet, at også hendes tak lyder til dem begge.

Før fortid.

Som baggrund for disse erindringer ville jeg gerne have givet en udførlig skildring af de hjem, hvorfra vore forældre er udgåede, men da hverken fars hjem i København eller præstegården på Møn har været til i min tid, kan jeg kun fortælle, hvad jeg har hørt og læst i gamle breve.

I 1848 døde fars mor kort før krigens udbrud i Vestervold 206 (nuværende nr. 29 - 31), som hun ejede. Ejendommen ejes nu af grosserer Chr. F. Rahr. På den underste stolpe af trappegelænderet sidder endnu låget af farfars messingtobaksdåse (nej den har Aksel). Farfar Anders Nielsen Beck havde været skibskaptajn og ført fregatskibet "Ludvig", hvorefter far var opkaldt. Han for på Ostindien. Glassene over kalipastafigurerne har han bragt med derfra, og min lille mahogniskrive-pult var altid med på disse rejser, deri gemte han sine værdipapirer. Han havde haft et skib før dette, men det forliste, han slap derfra med livet, men mistede nok sin formue og måtte begynde forfra igen. Han var efter den tid meget gigtsvag.

Andreas Nielsen Beck og Margrethe Elisabeth Beck f. Tønnesen

Da han var 56 år gammel giftede han sig med sin guddatter Margrethe Elisabeth Thønnesen, 28 år. Moderen Maren Barbara f. Juul, havde meget mod partiet, hvorfor vides ikke. De blev så i al hemmelighed viet en aften, hendes brødre var forlovere og næste morgen sejlede brudgommen afsted. Da det ikke kunne være anderledes, tog moderen en hyrekaret, kørte med sin datter ud på Langelinie og vinkede til brudgommen, man forbavses, når man sammenstiller bedstemors blide og fine ansigt med denne opsigtsvækkende historie.

Børnene var: Far hovedbogholder, capt. Ludvig Beck, Elisabeth Cecilie g.m. grosserer J.R.B. Lefolii, Nielsine Margrethe g.m. Anthon Bülow, inspektør ved arbejdshuset på Christianshavn og Andreas Hansen Beck forpagter hos godsejer Scavenius på Klintholm. – Faderen var en streng mand, som tugtede og avede børnene på gammeldags maner, for at hærde dem brugte han således at lade dem løbe rundt om bordet, og hver gang de passerede ham, fik de et rap af hans ridepisk, og det gjorde ondt! Når han holdt op at sejle, ved jeg ikke, han var apoplektisk i sine sidste år. Han beskæftigede sig så ved sit drejelod og lavede mange nydelige ting; en lille elfenbensæske og et signet er, hvad jeg har deraf. Brikker til et lotterispil, som han havde lavet, var til stor glæde for os i vor barndom. Han døde i 1836, da far var 13 år– Far huskede, at Pastor Münther havde været oppe at berette ham, og havde råbt så højt, at man kunne høre det ud i køkkenet; drengen var meget rystet.

Maren Barbara Thønnesen f. Juul

Begge bedsteforældre var fra Bornholm. Bedstefar vidste ikke eller ville ikke vide noget om sin fødselsdag, så den blev aldrig fejret. Om moderen talte de altid med megen kærlighed. Jeg har kun truffet eet menneske uden for vor familie, som har kendt hende, Ottilie Madvig; hun havde truffet hende i selskabslivet og omtalte hende som en sympatisk og nydelig dame, hvad også stemmer med maleriet. Hun døde altså i 1848 af influenza og var nok den første, der bukkede under for sygdommen. Hun havde ligget temmelig længe syg, børnene anede ikke, hvor alvorligt det var. En aften havde de været på bal hos capt. Bønsøes – om natten døde hun. Far tilgav sig aldrig den aften.

Far var ikke meget meddelsom, men talte dog med glæde om sine ungdomsår. Han havde været medlem af Studentersangforeningen, havde holdt ridehest, været en ivrig danser, havde været med til at hylde Orla Lehmann i Ridehuset og havde været med til Thorvaldsens bisættelse i Frue Kirke, hvor Hartmanns sørgemarch, der gjorde et dybt indtryk på ham, første gang lød. Også om sin barndom, havde han enkelte minder, han fortalte således om Frederiksberg Have, hvor F.6' sejlede i kanalerne, mens folket stod inde på land og hilste på Majestæterne. Lidt forlegen, men dog ganske fornøjet så han ud, når han tilføjede, at de hørte Fr. 6' sige om far og hans søskende "det var dog nogle nydelige børn".

Far læste til artium, det år Tivoli blev åbnet, og kunne fra sit værelse høre de lokkende toner – det kneb for Københavneren, for det var han i god forstand. – Artium blev overstået, og han begyndte at studere jura, havde gerne villet være læge, men deres huslæge frarådede ham det, så døde hans mor, krigen udbrød, og han fik andet at tænke på. – Han havde været ved studenterkorpset, meldte sig som frivillig og blev taget til løjtnant ved infanteriets 4. reservebataillon.

Usåret nåede han hjem igen – med sit ridderkors, som han vandt ved Isted, hvor han efter obersten og kaptajnen var faldne, overtog kommandoen. Han opholdt sig så vist et årstid i København, inden han som landvæsenselev tog til Ottestrup i Sydsjælland og senere til sin bror på Klintholm. Hvorlænge han blev der, ved jeg ikke, kun at han i Koleraåret var på Ottestrup og i forlovelsesåret 1856 på Klintholm.
Mor var født 2/2 1838 i Hjertebjerg præstegård i Elmelunde sogn på Møn – Elmelunde kirke kaldes også "den hvide kirke" og benyttes som sømærke.

Mors forældre pastor Holst's boede som nygifte i Odense, da bedstefar var opdrager for Fr. 7'. Caroline Amalie var dem en god veninde og af breve fra hende ser vi, at hun fulgte dem med interesse og kærlighed også senere hen i livet både i glæde og sorg. Da bedstemor døde i vort hjem 1875, sendte Caroline Amalie en selvbunden krans til hendes kiste. – Det var et lykkeligt, vist ualmindelig lykkeligt hjem. De havde 12 børn; men desværre døde de 5 af dem i de unge år.

Peter Nicolai Holst og Helene Holst f. Tønder Lund

Den ældste Nel blev såret i krigen og døde vistnok af følgerne. To sønner Peer, mediciner og Otto, forstmand døde af brystsyge. Peer opholdt sig længe i Schweiz sidst på st. Croix, hvor han ligger begravet. Peer var mors kæreste bror og stor var hendes sorg over hans død. Han havde engang sendt hende et glas Guavagelé; af og til fik vi lov at smage den, mens vi var børn, han døde 1857, samme år mor havde bryllup. Efter mors død var der endnu lidt tilbage på bunden af glasset – jeg tror, at hun på denne stille måde har indpodet os noget af sin kærlighed til ham. Han var den smukkeste af sønnerne og kaldtes "Københavns Adonis".

To døtre døde i barselseng; den ene, Amalie, var gift med Georg Krohg, ivrig skandinav, god ven af Ploug, frivillig i 1848, far til maleren Christian Krohg. Den anden datter Gurli var gift med pastor Jeremias Wøldike. Af de øvrige børn var 2 sønner Christen og den yngste Johan Bernt handelsmænd i Amerika, Hilmar, guldgraver på New Zeeland. Fritz agrar i Sverige, Nanna gift med 1) Weber, handelsmand i Hamburg 2) v.d.Hellen, Handelsmand, Helene g. m. Peter Philipsen Prahm, planter på Java og så vores egen mor Laura.

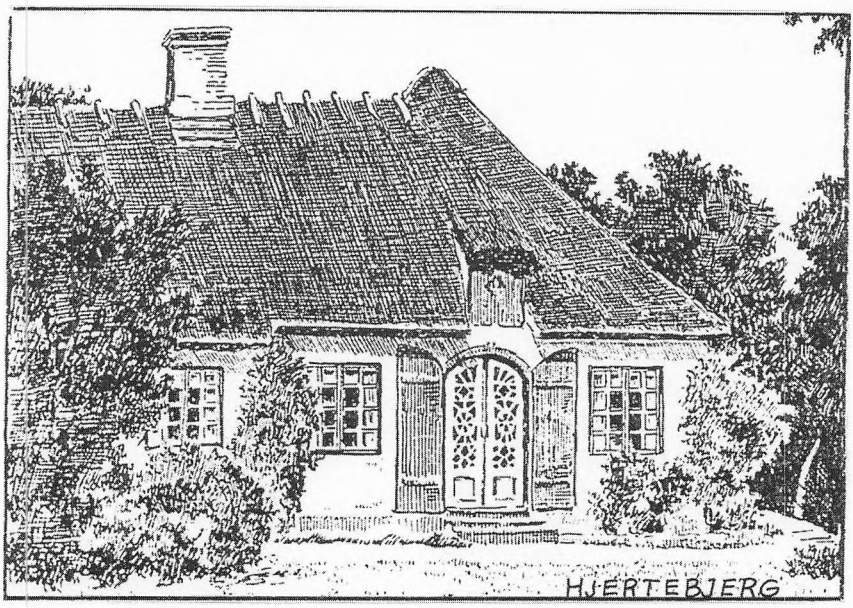
Krøllet hår havde hele familien bedstefar ikke mindst, jeg husker et mylder af grå krøller og rynker og et par milde øjne, der tittede udad af nogle næsten tillukkede øjenlåg; sådan så bedstefar ud på sine gamle dage. Han havde kun det ene kald, hvorfra han trak sig tilbage i 1862. – Ved afskedsfesten blev der skrevet to sange, som vi som børn elskede at synge, den ene lød således:

Til afsked for Holst's familie.
mel: En dejlig ung ridder:

Den Præstegaard, hvis Vægge
en Verden slutter ind,
nu skal som Løvet splittes
for Efteraarets Vind.
Det grønne Vintræ sukker
og Storken sukker med
naar deres venner rejse
gaar Sommersolen ned.

Og Vennekredsen sukker
her rundt
paa Møens Land
thi mangeaarigt Venskab
ej bygges op paa Sand.
Naar lette Venner flyder,
Som Spaan paa Tidens Flod,
da føler man, de gamle i
Hjertet dybt har Rod.

Ja, altid vil vi mindes
den Hjertebjergets Flok,
Hvo kendte dem ej alle
på deres lyse Lok?
Fra Moder til den yngste
i Arv den trolig gik.
Skaal! for de lyse Lokker
og for de milde Blik!

De flyttede til København, hvor bedstefar døde 1872 ved juletid i hjørneejendommen – Frederiksberg Runddel lige overfor kirken.

Bedstemor var en meget smuk og statelig dame, markerede fine træk, høj og kraftig skikkelse, hun lignede Caroline Amalie. Hende beundrede jeg og havde megen respekt for, men hende kommer jeg senere tilbage til. Hun har skrevet sine erindringer til hun blev 20 år – de giver hende allerbedst. En stor del af hendes liv gik med korrespondance med hendes fraværende børn, mor var her i Danmark og Gurli, der døde ung. Sprog blev dyrket meget i Hjertebjerg især fransk, som de havde talt ved hoffet. Der lagdes meget lidt vægt på klædedragt, de syede deres tøj selv, og tante Helene har fortalt, at hun ikke altid var henrykt, når de skulle til Stege og bedstemoder i en fart lavede et eller andet sammen, hun skulle

have på. Levemåden var også uhyre nøjsom. Mange venner havde de og mange gæster, der var nok af husrum og hjerterum.

Den 18. februar 1856 blev far og mor forlovede. Om forlovelsestiden og den tid der gik forud, ved jeg kun lidt. Dog fortalte far om rideturene til Hjertebjerg, hvor han om aftenen måtte spille l'hombre med bedstefar, skønt det kneb at holde tankerne samlede, men mest strålede hans øjne, når han fortalte om juleballet hos Rossings på Liselund, hvor han følte sig så ene og forladt. Skønt han var en ivrig danser, trak han sig tilbage i en krog, for den eneste han brød sig om at danse med, var så optaget. Men så hans fryd, da hun i Cottilonen gav ham sin buket, to evighedsblomster bundet sammen med et rødt bånd. Det var i 1854. De ligger blandt andre relikvier i den store blikkasse. Om mors tanker i den tid, ved jeg intet, hun hørte også til "de stille i landet", og jeg var jo på det nærmeste barn, da hun døde.

Laura Holst og Ludvig Beck ca. 1854

Brylluppet stod i Elmelunde kirke, naturligvis. "Den hvide kirke i Elmelunde" så fuld af rige minder, blev atter kranset til højtidsstund i dag af venner og veninder – det var den 20. maj 1857. Dagen blev valgt fordi både Lefoliis og onkel Andreas havde haft bryllup samme dato.

De var en mængde mennesker, det var de altid, når der var fest i Hjertebjerg. Traktementet bestod af skåret smørrebrød og senere vin og kage. Sangene, der var blevet skrevne, var lidt overdrevne, mor brød sig ikke så meget om dem, hvorfor jeg ikke tager dem med.

Masnedø.

Så satte de bo på "Masnedø hin lille", hvor far en månedstid efter forlovelsen havde købt Masnedøgaard. Men rod slog de ikke der. Alt sammensvor sig mod dem. De tre år far havde gården, havde hver sin plage, et år tørke, et år oversvømmelse, et år stod kornet på marken og rådnede. Om det var i denne orden Ægyptens plager kom , ved jeg ikke, men det er jo også lige meget. Den 7. maj 1858 blev Andreas født, og der blev stor glæde både i det unge og i det gamle hjem. Alle elskede den søde, rolige lille "Dres", men hvor trængte de også til dette lyspunkt. I et brev til mor af 12/8 1858 – Mor var i Hjertebjerg – skriver far, at folkene har gjort mytteri, de ville kun køre ind til kl. 7 om aftenen. De fik så ekstra løn, ekstra mad og rejsepas til november.

Far måtte flere gange i disse år til København for at rejse penge, og under et af disse besøg skriver mor til ham: "Jeg skrev igår til mor, det var ikke noget glad brev – havde du været her, havde du nok kunnet se, hvad jeg havde bestilt", stakkels lille mor, hun var jo også kun 19 år. I et andet Brev skriver hun, at hun sidder og grubler over, hvor deres fremtidshjem skal være, "for at det bliver her, har jeg ingen tro på. Jeg tænker mig, at det bliver et eller andet sted i Holsten, langt borte fra de kære gamle steder, men hos min elskede mand og min søde lille dreng, et lille roligt og lykkeligt hjem". At hun kunne tænke sig Holsten, kom vist af, at hendes bror Nel var toldkontrollør i Ottensen ved Kiel. Til disse bekymringer kom der andre sorger.

Onkel Peer døde i 1857, onkel Nel i 1858. Tante Gurli i 1859. Det var hårdt, så meget mere, som der var sådan et inderligt forhold mellem alle de søskende, hvad jeg kan se af brevene. Masnedøgaard blev så bortforpagtet i februar 1859. Mor tog til Hjertebjerg med Andreas, Far til København for at søge sig en livsstilling. Han boede hos Lefoliis, først på Garnisons plads, senere på gl. Kongevej. De var mageløse mod ham, han glemte dem det aldrig. Far søgte den ene stilling efter den anden, alt slog fejl. Bedstefar hjalp ham troligt, han havde jo gode forbindelser, men far var jo 36 år og havde kone og barn.

Af brevene kan jeg se, hvor forpint han har været. Fortvivlet sneg han sig om i København, undgik hovedgaderne for ikke at møde bekendte. Men denne tid styrkede deres kærlighed, for de mærkede den bar dem gennem alt, den glippede ikke, som alt det andet! Og man ser, hvor mor udvikles,

brevene fra den første tid, når hun var på besøg i Hjertebjerg, var nærmest ængstelige, men efterhånden vokser hun i udvikling og bliver den støtte, som hun skulle være, og som han hårdt trængte til.

Da der ingen udsigter viste sig, lejede de en lille lejlighed på Vesterbrogade, Landevejen hed det dengang, og flyttede ind i maj 59 med tunge hjerter.

København.

Her boede de et årstid. I foråret 1860 tog mor til Hjertebjerg, hvor Nel blev født d. 8. juni og i de samme dage får far en midlertidig ansættelse som ridende politiassistent ved anlægget af banen Randers–Langå og måtte rejse uden at få sin anden søn at se.

Langå.

Far tog til Randers for at sætte sig ind i sin ny stilling, vanskelig fordi ingen kunne sige ham, hvordan han skulle forholde sig. Også var arbejderne for en stor del et dårligt folkefærd. Han bestemmer sig til at bo i Langå. Mor bliver sommeren over i Hjertebjerg, tager så med sine to drenge til Langå, hvor far havde lejet sig ind i præstegården hos pastor Otterstrøms, da de ingen bolig kunne få, og de mente, det var lettere for mor. Af forskellige grunde syntes de ikke om at være der, de blev der kun vinteren over, og i foråret 61 tog mor igen til Møn og blev der til november. I dette år døde tante Amalie Krohg fra 5 små børn.

Skive.

Far havde imidlertid fået en begynderstilling ved jernbanen i Skive og havde lejet en bolig der. De talte altid med megen glæde om den lille hyggelige by og deres omgang, byfoged Smidths, far til maleren Hans S. og til F.L.S. (Smidth) og co., sagfører Johan Fasting g.m. Elise Smidth og procurator Martin Fasting, fars studenterkammerat, g.m. Anna Østrup datter af pastor Østrup i Snesere i Sydøstsjælland. Men sorgen blev stadig ved at være deres følgesvend. I 1862 en måned efter min fødsel dør lille Nel altså godt 2 år gammel og året efter i oktober 1863, da far en dag kommer hjem, kommer mor ham grædende i møde med mig på armen og indkaldelsesordren i hånden.

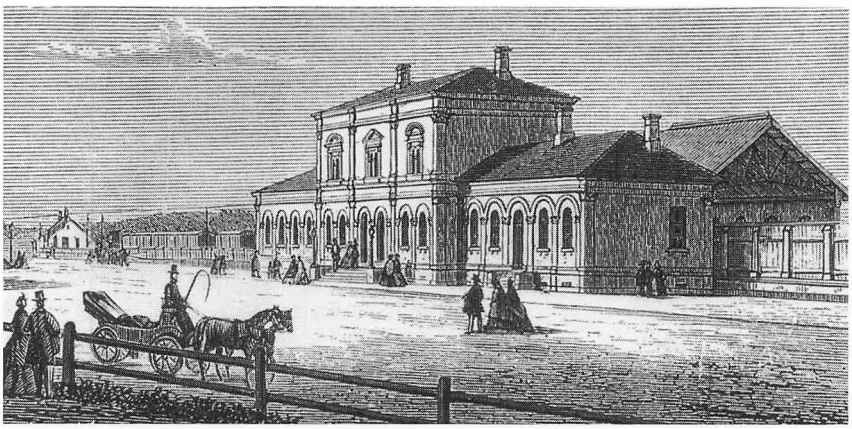
Krigen var brudt ud, mor atter hjemløs, og hvor må det have været svært for far. I september 1862 var det gamle hjem på Møn blevet lukket, og bedsteforældrene var flyttet ind til København, hvor de havde fået en lejlighed i Pilestræde, da bedstefar gerne ville være i nærheden af Athenæum. De åbnede igen deres hjem for mor, Andreas og mig, men det var jo noget andet med sådan en indkvartering i København end i Hjertebjerg. Det var et strengt år for mor, angst og bekymring for far, med to små børn hos gamle mennesker, der nu trængte til ro. Under disse vanskelige forhold blev jeg syg, lungebetændelse og kighoste, så syg, at jeg blev opgivet af lægen, stakkels lille mor og far, som var så langt borte fra os. Da reddede et husråd mit liv – afsiet hørfrøsuppe i forbindelse med noget andet, som jeg har hørt, men glemt.

Een glæde havde de i dette år. Far som efter tilbagetoget lå i Uttrup i Nørrejylland, blev en dag overrasket, ja mere end det, ved at se mor komme vandrende med Andreas ved hånden og mig på armen, tro mig, der har været glæde. Om det var før eller efter denne begivenhed ved jeg ikke, Mor så en dag fars udnævnelse i Avisen – til kaptajn, og sendte ham distinktionerne. De nåede ham, før han selv fik udnævnelsen.

Efter krigen flyttede de igen tilbage til Skive, men allerede i marts 1865 kom udnævnelsen som assistent ved Statsbanerne i Nyborg. Det gjorde dem ondt at forlade den lille venlige by, hvor de havde følt sig så hjemme, men det var dog af de små sorger, og nu var der dog håb om en fremtid, selv om kårene var meget små.

Nyborg.

Forstanderen på Nyborg station var Rudolph Hansen, senere trafikchef ved Statsbanerne. Han blev fars og mors trofaste ven livet igennem, også os børn stod han meget nær, især tror jeg, mig. Han var dengang ugift, og det blev ordnet således, at han boede som pensionær hos os, og vi var hans lejere. Fra Nyborg husker jeg enkelte ting. For at blive ved Hansen, ser jeg mig sidde på hans skød nede på kontoret og skrive med røde og blå blyanter.

Nyborg station ca. 1865

I Nyborg var der dengang en stor hal over jernbanesporene. Taget af denne hal gik skråt op for vore sovekammervinduer, det må have taget både lys og luft! og der var en lille passage mellem taget og vinduet. En dag, da far og mor gik deres sædvanlige tur, havde Andreas fået mig med ud gennem vinduet. Det var herligt, syntes jeg! men, ak og ve! Far og Mor kommer hjem finder vinduet åbent og fuglene fløjne! Det kan nok være, at vi kom ind i en fart og sikkert har der vanket klaps, men jeg fik ingen. Så husker jeg, at jeg fik lomme og A.B.C., og at jeg vandrede rundt med denne i lommen og følte mig meget stor.

I Nyborg begyndte Andreas sine sommerferierejser til Klintholm, det gentog sig hvert år, indtil onkel Andreas forlod Klintholm i 1876. I sådan en ferie, da far rimeligvis også har været borte, husker jeg mor og mig på skovtur, en skov med nogle vældige bakker, som jeg rullede ned af, og vi havde wienerbrød med! Andreas rejste altså som 7års dreng alene til Møn. Bedsteforældrene tog imod ham i København og besørgede ham ombord. Efter 1 1/2 års forløb, blev far udnævnte til stationsforstander i Kolding november 1866.

Kolding.

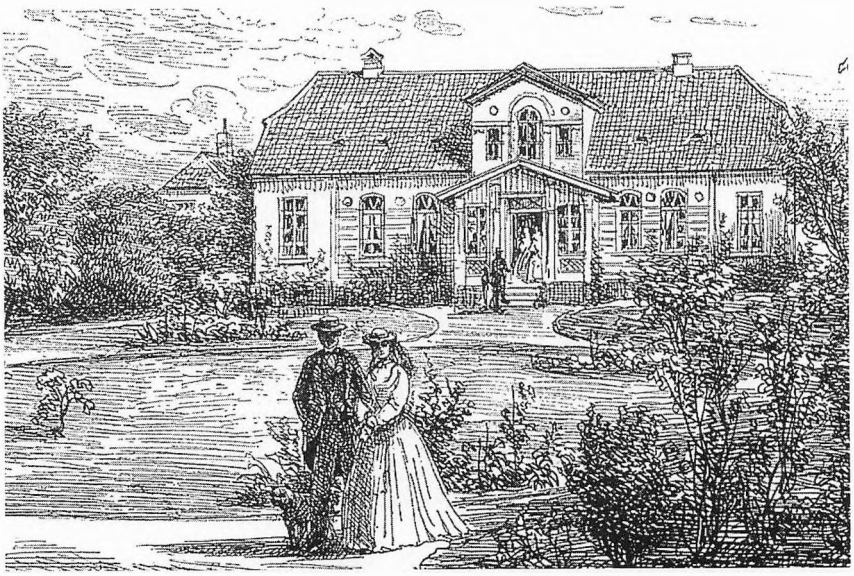
Vi havde her en meget god lejlighed, dog med de gener, der følger med en stationsbolig og vel især i de tider. Lige overfor stationspladsen lå vores have, som vist var nyanlagt, da vi kom dertil, men som far fik meget ud af i de år, vi var der. Der blev plantet mange frugttræer, der var store jordbærbede, lange rækker af hvid- og grønkål og kartofler, megen buskfrugt især hindbær, og husker jeg, mange pragtfulde georginer. Da jeg i sommer var i Kolding, var haven forsvundet, men da jeg så, hvor stort et areal, den havde indtaget, forstod jeg, at min fantasi ikke var løbet af med mig.

Vi børn havde meget at gøre der, havde vore pligter alt efter evne. I kåltiden, husker jeg, skulle vi pille orme af kålen, et ækelt arbejde fandt jeg, så holdt jeg mere af at plukke jordbær, selvom det var forbudt at spise, mens vi plukkede. Champignons var der også mange af, og jeg husker, at mor tørrede pærer og æbler i ovnen. Far og mor skulle nok vide at beskæftige os, et vinterarbejde, som morede os meget, var at vende de større tjenestekonvolutter, de blev så blødt op, tørret, gummieret og sat sammen igen, et betegnende træk for fars samvittighedsfuldhed. Konvolutter har sagtens været dyre dengang.

Jeg lærte i de år at læse, fik en juleaften min barndoms bedste bog "Anna Ross". Hvor mange gange jeg har læst den højt for mor, ved jeg ikke – det var mange, kun det første kapitel var svært at komme igennem, for Anna Ross mister sin mor. Jeg fældede mange tårer, og mor trøstede mig. Så lærte jeg at strikke, strikkede lyserøde seler til Andreas, de blev hængt op i vinduet, så han kunne se dem, når han kom hjem fra skole, broderede en rejserem til far, den der endnu eksisterer.

Andreas og jeg havde en herlig tumleplads på banegårdsterrænet. Pakhusene var meget interessante og de tomme jernbanevogne – særlig nogle godsvogne med et lille lukaf på taget! I forhallen måtte vi lege mellem togtiderne, når vejret ikke var til at være ude – vi havde nogle store bolde, som vi spillede med dernede, der kunne man da røre sig! Engang havde Andreas ligesom i Nyborg fået mig med på glatis. Jeg ser os køre henad jernbanelinien på en dræsine – det kan nok være, vi skød en god fart. Far og mor var ude at spadsere, og Andreas må have forregnet sig med tiden, for pludselig ser vi dem komme vandrende på landevejen, der på det sted løb parallelt med jernbanelinien. Far fløj

afsted, da han så os – mere husker jeg ikke. Kløene slap jeg også for denne gang, ellers havde jeg nok husket det!

Dyrehavegaard

Der var fire familier i Kolding, som vi omgikkes, den ene en lærer Sørensens, fruen vistnok født Pontoppidan, doktor Petersens, vor huslæge, byfoged, justitsråd Saxilds og proprietær Ræders på Dyrehavegaard. De to sidste familier stod os børn nærmest. Justitsråd Saxilds have stødte op til vores, det var en meget stor gammel have. Denne og så det, at Andreas var klassekammerat med en af sønnerne, var sagtens begyndelsen til bekendtskabet. Den ældste af sønnerne hed Jacob og blev vist faderens eftermand, Frederik blev søofficer, Wilhelm, Andreas's kammerat er nuværende overlæge på sct. Josephs hospital og den yngste Georg, min legekammerat er (vistnok) rigsarkivar i Viborg.

Vore bedste venner var proprietær Ræders. De havde en lille herregård udenfor Kolding, Dyrehavegaard altså. Ræder var altid fuld af kommers og en stor børneven. Fru Ræder meget stilfærdig, men så kærlig og sød. Mor og hun blev meget gode venner, og vi besøgte dem jævnligt, også efter vi var flyttet derfra. Sådanne kirsebærtræer som på Dyrehavegaard har jeg aldrig set, og deres pragtfulde juletræ med de forgyldte valnødder syntes jeg, var det smukkeste, jeg havde set, næst efter vort eget.

Juleaften 66 blev far og jeg bedt til juletræ hos lærer Sørensens, men til min store sorg blev far der ikke – jeg var ganske utrøstelig. De havde ingen børn, men Sørensen var ellers en stor børneven, og juletræ var der jo, men hvad var det for mig, når far og mor ikke var der – så blev jeg puttet i seng. Næste dag kom far og hentede mig. Vi skyndte os hjem, og jeg styrtede ind i sovekammeret til mor for at klage min nød, og så der Andreas ligge i sengen hos hende. "Nej, i dag er det min tur" udbrød jeg, vi plejede om søndagen at skiftes dertil, men så opdagede jeg, at det var en ny lille bror, og så var sorgen slukt. Hvor var jeg dog lykkelig: min største glæde var at måtte passe ham; somme tider blev han og jeg anbragt nede i haven, så kørte jeg ham i barnevognen. Denne var af den gammeldags slags, som man ser på billeder fra 1848, en lille tohjulet vogn med stang og et par løse hynder.

Den lille bror blev døbt og opkaldt efter sin far. Jeg var med i kirke. Jeg fik lov til at stå op i en af stolene for bedre at kunne se og undrede mig over, hvad alle de båse skulle til! Marie Pontoppidan, søster til præsten i Randers bar ham. Overlærer Monrad fra Flensborg var fadder.

Det var nogle drøje år for far – så lille jeg var, forstod jeg det godt. Jeg husker, at jeg ofte vågnede, når han sent om aftenen kom op med den store pengekasse, som blev anbragt under sengen; ved 4 – 5 tiden måtte han op igen. Han var meget plaget af bylder i panden, mente det skyldtes den stærke varme fra gasblussene nede på kontoret. Da han følte hans kræfter ikke slog til, søgte han bort fra trafikken og blev i januar 1869 forflyttet til Aarhus, som fuldmægtig på bogholderkontoret der: –

Jeg husker tydeligt den morgen, vi rejste – de kolde, tomme stuer. Fru Ræder var oppe at sige farvel, Mor græd, fru Ræder græd og Hanne, vores pige, græd også. Jeg stod og så på al den sorg med en lille kurv i hånden, som fru Saxild havde givet mig til den lange rejse; den var fyldt med godter fra juletræet. Så sagde vi farvel til Kolding, den havde alligevel været os god, havde givet os en stor gave, mig ikke mindst. Hvad havde min barndom og ungdom været uden Lulli (et kælenavn, som fru Saxild havde givet ham). Det er ikke nok at sige, at vi delte glæder og sorger med hinanden – vi var ganske uadskillige.

I August 1867 havde mors forældre guldbryllup. De boede da i Frederiksberg alle 29, en villa dengang. Jeg husker så tydeligt den store fest og de mange mennesker. Særlig morede det mig med de mange Helener, vi var 5.

Aarhus.

Så kom far da omsider der, hvor han skulle være. Hans kontorchef hed Schrøder, afdelingschefen Buchheister, generaldirektøren Holst.

Mindegade

Det havde været vanskeligt at få en bolig, der passede for os. Det blev så hos grosserer Rahr i Mindegade. Værelserne var for store og for mange, og senere viste det sig, at der var svamp i gulvene. Jeg følte mig uhyggelig der, jeg var vant til en lille lejlighed, hvor jeg kunne overse situationen. Grosserer Rahr havde 4 sønner og 3 døtre, to af de sidste var mine jævnaldrende, så vi legede sammen, men jeg var vant til at lege

Laura Beck med børnene Andreas og Helene 1864

med drenge, det var anderledes frisk. Vinteren var vist streng, lejligheden måske kold; dette i forbindelse med at far og mor talte om krig og var bange for, at vi skulle komme med og så den, som jeg syntes uhyggelige lejlighed, gør vel, at de 3/4 år vi boede der, står for mig, som noget mørkt og truende.

Et stort lyspunkt husker jeg den sommer. Jeg blev bedt ud til grosserer Rahrs landsted i Brabrand. Vi kørte derud i deres egen vogn, det var en oplevelse. Villaen lå på en skråning ned mod Brabrand sø med udsigt til Constantinborgs skove. Grosserer Rahr var en af Aarhus originaler. Han var en meget nøjeregnende mand. Selv bragte han hvert efterår al frugten

ind til Aarhus i en stor broderet vadsæk. Denne var velkendt, også det at han åbnede den, og sagde: "Er det ikke nogle dejlige pærer" og så hastigt lukkede den igen. I efteråret 1869 flyttede vi så til

Sønder Allé

Sønderalle 23! det har en klang, som går til hjertet og minder om alt, hvad der er lyst og solvarmt, fredeligt og lykkeligt, fyldt med blomster og med en rigdom af kærlighed fra far og mor, her var omsider det lille hjem, som mor havde drømt om, da hun som ung kone kæmpede med modgangen på Masnedø.

Sønderalle var dengang den yderste bebyggede vej mod syd, og vi havde ingen genboer. Måske var det kun een sommer, men jeg ser for mig en bølgende rugmark og i det fjerne jernbanestationen, som da altså lå et stykke udenfor byen. Der var også nogle store gartnerier, hvis blomsterrigdom satte min fantasi i levende bevægelse – H. C. Andersens eventyr spillede med ind i – Igennem et af disse gartnerier gik en fodsti ned til banegården, omtrent der, hvor nu Ryesgade ligger. Der findes endnu i Sønderalle en lille række huse, med en (lille) strimmel forhave. I et af disse havde far og mor fundet det lille solbeskinnede, hyggelige hjem. Far havde en dag truffet en gammel krigskammerat, procurator Jørgen Winge på gaden. Han havde på sit kontor en fuldmægtig Johnsen, som ejede dette lille sted, og da der var en lejlighed ledig, blev spørgsmålet løst.

Huset havde 4 fag til gaden, var bevokset med vedbend, havde port, hvad de andre huse ikke havde, vi syntes det var et vidunderligt lille sted. Ejendommen var yderst pertentligt holdt. Gården var ganske lille, alt for lille til at lege i, vi var vant til anderledes tumlepladser. I det ene hjørne stod et træ, jeg har aldrig set andre af den slags, løvet var 3 – 4 gange så stort som rønnens, ellers samme form, stamme og grene var hårede, som et hjortegevir. Vi fik nogle få alen jord udenom dette, hvor vi børn havde en lille køkkenhave Lejligheden bestod af 2 værelser til gaden, dagligstue og soveværelse, og 2 til gården, fars "kontor", der var så lille og smalt, at der lige var en passage mellem møblerne, her sov Andreas på fars bekendte sofa– og spisestue. I sidehuset køkken, pigekammer etc.

Vores hjem var meget tarveligt, alt hvad der senere kom til lænestole, billeder o.s.v., som hygger så meget, fandtes ikke; dog jo Apollo og Minerva tronede over sofaen, og mors familiebilleder hang over

skrivebordet, og alligevel hvor var der hyggeligt; vinduerne bugnede af blomster – roser – calaer – den lyserøde hængende syre og så solen! – Det var far, der passede blomsterne. Inde i hans kontor drev han vedbend, og hvad der skulle vokse i skyggen. I de år lånte vi af tante Petrine Baagøes mor – et gammelt, taffelformet Marshall, som vi beholdt, til vi nogle år efter overtog bedstemors, da hun flyttede til Hamburg – og jeg fik min første undervisning i klaver.

Andreas var kommet i latinskolen og fik på grund af flid og gode evner og vore små kår friplads, da han havde gået der et år. Jeg begyndte min skolegang det efterår hos Marie Flagstad, hvis far var bankfuldmægtig i Nationalbankens filial, senere direktør i samme. Jeg ser mig selv vandre i skole den første dag med tavle og taske og alt tilbehør og mor stå ved vinduet og nikke til mig. Vi var 3 småpiger, Elisabeth Ryberg, datter af kaptajn Ryberg, Amalie Winge og jeg. Elisabeth havde rødt hår, Amalie næsten hvidt og jeg krøllet, så døbte Marie os Guldtop, Sølvtop og Krøltop. Jeg syntes det var lidt fattigt kun at være Krøltop. Vi lærte vist godt hos Marie Flagstad, men jeg husker min fortvivlelse første dag over at skulle lære indledningen til fædrelandshistorien. Jeg forstod ikke det mindste deraf. Så husker jeg også, når Marie gik ind og spiste frokost, skrev hun vore tavler fulde af regnestykker og sagde med et bistert ansigt: "Ve jer, hvis I ikke har regnet dem, til jeg kommer igen!" Og jeg regnede og skælvede for, hvad der vel kunne ske. Hos hende begyndte jeg på engelsk. Mor havde læst tysk med mig forinden.

2 år efter kom jeg i skole hos frøken Augusta Prunst, en fin, gammel, prægtig dame, men meget tunghør. Jeg lærte vist også godt hos hende, men hun var meget gammeldags. Jeg sled i salmen "Jesus, din søde forening at smage", fordi jeg ikke forstod den – "vis mig ret klarlig min jammer og møje" forstod jeg vist nok på min vis, sådan som jeg sled i det, men "Fordærvelsen afgrund i mig" var mig ikke klar. De linier "Jesus, o hør dog din klagende due, Hyrde opsøg dit vildfarende lam" var som en oase i ørkenen, for dyrene var dog noget jeg kendte. Pædagogikken er da heldigvis gået frem siden de dage.

Vi var 6 elever, de andre var kusiner, købmandsdøtre. Vi kom sammen på fødselsdagene, men omgikkes ellers ikke, Mor har nok set, at de hjem ikke passede i vore forhold. Jeg havde jo også mine brødre og Amalie Winge at lege med. Et par år efter blev skolen ophævet, og vi kom alle i frøken Eleonora Lassens skole, det var en meget anset begyndende

pigeskole, der var mange gode lærerkræfter, og selv var hun en sjælden lærerinde. Her fuldendte jeg så min skolegang.

Men tilbage til Sønderalle. På loftet havde vi den herligste tumleplads, som far havde indrettet til os. Der var gynge og trapets og mellem disse oppe i mønningen fastgjort et langt tov med et tværbrædt. Satte vi os på dette, kunne vi fare hele loftet over. Så var der madrasser, rutchebrædter, som var stillet opad kasser, afgav den herligste glidebane. Gulvet blev skuret om lørdagen. En stor fornøjelse var det, når vi fik brænde hjem, så stablede vi det ind under det skrå tag. Vi tre søskende hjalpes så ad under en eller anden opsang. Det var sagtens i dårligt vejr, vi nød loftets glæder, ellers hørte det til dagens orden, at vi efter middag gik en tur.

Senere fortalte min gamle musiklærerinde mig, at når kaptajnens passerede, hvor hun boede, så vidste hun, at klokken var 4! – jo præcise var vi. Om sommeren gik turen til Marselisborg. I reglen gik vi børn i forvejen og legede nogle timer ved stranden, hvor vi lavede høfter af tang og sten, samlede konkylier el.a. Hvor har vi tumlet her og på "de grønne bakker", som vi kaldte dem. De lå mellem landevejen og stranden og var temmelig stejle. En dag morede vi os med at lade vore hatte trille ned fra det højeste punkt, løb så ad en omvej ned og hentede dem. Lulli fik overbalance og trillede selv med. Først lo han, men det blev en temmelig ublid tur, og vi fandt ham temmelig forslået og forkradset i ansigtet. Det undrede mig, at vi ikke fik skænd – ! Mor var ingen

ængstelig mor. Andreas og jeg færdedes meget nede på de store sten i havnen og fangede krabber, hun ville åbenbart lære os at stå på egne ben.

Andreas var meget sød mod sine små søskende, han trak altid det store læs på vore ture, men da han var 4 – 5 år ældre end jeg og tidlig udviklet, varede det ikke mange år, inden han voksede fra legen. – Eller turen gik til skoven, hvor Anemonerne om foråret dækkede bunden som et snehvidt tæppe. Vi gjorde holdt ved den hesteskoformede bænk og så på kalvene i det lille Enclave foran Marselisborg hovedbygning. De kalve kunne sagtens, for der var så mange primulaer, vi måtte altid lede efter dem.

Der var også en bæk, hvor der til tider var meget vand, der tumlede vi med store sten og lavede vandfald. Om vinteren gik turen til Magdalene Møllen, den vej var sagtens lunere end Strandvejen. Jeg hadede den tur, en kedelig landevej med dybe grøfter langs siderne og kragernes hæse skrig. Kun når der var faldet megen sne, ville vi gerne den vej, så morede vi os med at lade os falde på ryggen og se vores aftryk – det var vores fotografier: –

En dag havde Lulli og jeg udfundet, at når vi blev et stykke tilbage, sparede vi et stykke vej, når far og mor vendte om. Men længe kom vi ikke til at triumfere over vores gode indfald. Fars militære grad gjorde sig gældende, og vi måtte pænt gå helt ud til målet. Vi havde ellers for skik, når vi skulle indhente dem at stimulere os med en opsang, så fik vi benene med og satte i trav. En, vi ofte brugte, var "når hornet lyder, trommerne gåe", når vi så kom til slutningen "læg an, giv agt, giv fyr – puf" dramatiserede vi det. Vi anvendte også, så komisk det end lyder "sov mit barn, sov længe", når vi kom til verset "lykkens roser røde" gjorde vi holdt, så på hinanden og sagde, sang ikke, "tornen tager jeg for mig, roser gemmer jeg til dig, lykkens roser røde" Jeg kan endnu se Lullis øjne – helt tankeløst blev det ikke sagt.

Turen kunne også gå "bagom byen", som det hed. forbi Weis mølle, Knud Riisvej, hjem ad kystvejen, det var en morsom tur, men anvendtes kun når vejret var alt for galt – for vi gik i al slags vejr. Vores huslæge, dr. Bünger var meget omhyggelig for mor og havde måske gjort far for ængstelig, dr. Bünger kendte vores slægt.

Onkel Peer havde været en god ven af ham. Så han ordinerede respirator, når vejret var koldt. Vi var så vante til at se det, så det faldt os

ikke ind, at der kunne være grund til at ængste sig – i Sønderallé var alt solskin! Helt slap far og mor dog ikke for bekymringer – Andreas havde et par gange difteritis, og børnesygdommene havde vi.

I vinteren 71, tror jeg, fik Andreas og Lulli skarlagensfeber, pigen blev også smittet, og da en kone, vi fik til hjælp også blev syg, gjorde mor det hele selv og det i 20 grader reamur frost, men jeg havde det dejligt, opholdt mig i dagligstuen, og så snart de var oven senge, underholdt vi os gennem nøglehullet. En begivenhed i de år gjorde dybt indtryk på os, lige overfor i kælderen boede en arbejderfamilie Jønsson, der var vist 6 børn. Under en epidemi døde de alle på den yngste nær. Det var hjerteskærende. Lulli og jeg blev enige om, at noget måtte der gøres for at glæde den sidste lille til juleaften; jeg strikkede halstørklæde og muffediser, og da vi den vinter havde megen frugt og hver dag fik et æble hver, gemte vi det ene og fik jo samlet en del, men de var blevet godt stødt, inden vi nåede jul ved at ligge og rulle i skuffen, hvor vi gemte dem.

Vores levemåde var yderst tarvelig, men meget solid. Om morgenen fik vi øllebrød med smurt franskbrød til. Skolemaden var sammenlagt franskbrød og rugbrød eller fedtebrød. Pålæg kendte vi kun fra de andres mad, men ikke et øjeblik faldt det mig ind, at det kunne være anderledes. Franskbrødet blev bagt hjemme, og den dag det var frisk, ville kammeraterne gerne bytte med et stykke pålægsmad. En tid fik vi det bagt hos bageren. Når vi så var nede at hente det, eksaminerede bager Sørensen Lulli i hovedstæderne i Europa; gik det godt, vankede der et stykke wienerbrød.

Te og kaffe fik vi ikke, men den herligste sødmælk blev hver dag sat op til os i 3 forskellige dele. Æg sparede mor ikke på. En rar og flink pige havde vi i de år, Josephine Mikkelsen, meget proper og mageløs mod os børn. Da vi flyttede fra Sønderallé, tog hun til København. "Tro som guld" hørte jeg mor sige til den dame, der fæstede hende. Hun blev senere gift med en væver Kokborg i Virklund, er nu enke og bor i Silkeborg.

Når jeg tænker på de dage, må jeg have Johnsens med. Han var en lille spinkel, stilfærdig mand, vist noget gnaven, hun en smuk matrone, lidt jævnere, hun kaldtes madam Johnsen. Og så havde de en hund "Baldo", som var deres et og alt – de havde ingen børn. Baldo var stolt af sit herskab, og når de om søndagen var i pudsen, hun klædt i moden, var

48 år, og skulle ud og lufte sig, hylede Baldo af glæde og dansede som en vild omkring dem til stor fornøjelse både for dem og os. -

Amalie Winge var en god legekammerat, hun var ikke som andre piger. Vi skiftedes til at være hos hinanden om søndagen, og så kan det nok være, det gik løs. Rugmarken var bleven afløst af en tømmerplads med høje bræddestabler med tag over. Der klatrede vi op og indrettede os under taget, havde en lille beholdning af gulerødder el. a. En dag hørte vi høje råb og så til vores forfærdelse en mand stå dernede og true ad os. Jeg tænkte, at den eneste redning var flugt og sprang fra det høje stade ned på den modsatte side af, hvor manden stod, og løb min vej. Jeg husker endnu gyset og skørterne, som stod op om ørerne på mig. Amalie turde ikke.

En dag ud på vinteren, havde vi fundet en herlig glidebane i sneen på en skrænt ved fattiggården. Lulli var igen uheldig, tabte balancen og kurede ned på sin bagdel. Men solen skinnede stærkt, og ved fælles hjælp var sneen omformet til ler. O ve! bukserne! Amalie foreslog så, at vi skulle vaske dem i sneen. Vi fandt et afsides sted, noget sne, trak bukserne af ham - jeg ser ham sidde og krybe sammen i sine tynde underbukser, mens vi vaskede de andre og hængte dem til tørre - og det gik godt.

Om far har jeg fortalt, om hans kærlige omsorg for os, for at glæde og udvikle os, men mor var vores liv. Hun lærte os at elske naturen, lærte os at samle blomster, som vi pressede, satte på papir og skrev navne under - Andreas havde senere et meget stort herbarium. Hun dansede med os spillede for os sine små melodier, som vi elskede. Og hvor husker jeg vintereftermiddagene inden vi tændte lys, når ilden lyste fra kakkelovnen, og vi 3 børn sammen med hende gik op og ned ad gulvet og sang fædrelands - og andre sange - lykkelige lille hjem! Godt, at mor dog havde disse helt lykkelige år! - Når hun en sjælden gang var ude, savnede vi hende! -

Mor var meget smuk, men jeg vidste det ikke, så det ikke, før hun var død. Mor var meget bestemt og kunne godt straffe os, når vi havde forset os, men vi elskede alligevel den hånd, som revsede og kunne noget forebygges, behøvedes der kun et blik. Mor var kærlig, intet billede giver hende, som hun var, dag ud dag ind. Billedet fra hun var 32, er det bedste. Jeg var forleden hos Hanne Howitz. Søster til afdøde professor Fr. Howitz og bad hende fortælle lidt om mor. Hun var 3 år ældre og havde kendt mor fra de var børn. Hun betænkte sig lidt, så svarede hun

med stor alvor, som viste, at hun nøje overvejede hvert ord. "Hun var altid i godt humør, hun vidste altid, hvad hun sagde, og hvad hun gjorde"!

Og hvad udrettede mor ikke. Hun var alt for far, der var lidt skrøbelig, hun var alt for os børn. Hun syede, strikkede og reparerede alt til os alle. Hun læste meget, særlig poesi og engelsk litteratur, og så var hun midtpunktet i sin søskendeflok, som endnu var stor, trods det den var svundet ind, om dette vidner også de efterladte breve. Jeg husker, at et par gange om ugen skrev hun til tante Nanna. Når hun sad med sit sytøj, kunne jeg altid se, når hendes tanker var i de fremmede lande, og når jeg så spurgte hende: "Hvem skriver du nu til?" lyste hendes ansigt dobbelt kærligt. Så gerne ville jeg give jer et billede af mor, der helt og fuldt kunne belyse hendes ædle skikkelse både som menneske og som mor, men det bliver kun en afglans af, hvad mit hjerte er fuldt af, trods de mange, mange år, der ligger imellem.

De få år gik – kvintessensen af min barndom – en søndag, da vi kom hjem fra en spadseretur, lå der en opsigelse – Johnsen ønskede en lejer uden børn. Så flyttede den lykkelige familie, og lykken fulgte med, men den tog sorgen ved hånden.

Ludvig og Laura Beck 1872

Frederiksgade 79.

Det var i efteråret 1874, at vi igen forandrede bopæl, Ejendommen, nu det ny Missionshotel, ejedes dengang af oberst Neergaard ved 3die Dragon Regiment. Han var gift anden gang med en frøken Friis, søster til jægermester Friis på Duelund og Lyngbygaard.

Oberst Neergaard boede på 1. sal, vi i stuen, men lejligheden var alt for stor for os – 8 værelser. Så vi lejede de 2 forreste værelser ud et til gaden og et til gården. Vor lejer havde så en særskilt indgang fra hovedtrappen, vi en mere beskeden fra gården. På billedet, som Sophie Leschly sendte os, inden de solgte ejendommen ses endnu den tilmurede dør, der førte en gammeldags trætrappe med en lille repos op dertil. Det var en meget smuk gammel ejendom med en stor gård og en mindre have for enden af denne. Hvor tit har vi ikke siddet på denne trappe og set ud over den smukke velholdte have. Vi havde ingen del i den, men fik ligesom i Sønderallé et lille stykke jord i gården, hvor vi børn dyrkede grøntsager efter beskedne forhold.

Jeg var ikke glad ved byttet, ialt fald ikke til af begynde med, skønt jeg fik mit eget værelse. Der var noget af det samme knugende følelse over mig, som da vi boede hos Rahrs, denne store suite værelser til gaden, lidt skumle på grund af en række gamle lindetræer – der tog meget af lyset, senere forsvandt de, og vi fik genboere – kunne jeg nogensinde føle mig hjemme her? Jeg længtes efter Sønderallé med dens sol! Bagved lindetræerne var en tømmerplads, den var også skummel, et vældig rækværk indhegnede den. Her var der ikke tale om at indrette sig i toppen af brædderstablerne og gøre luftspring – der var ikke spor af luft.

Når det blev mørkt, blev nogle hunde sluppet løs, og hver gang nogen gik forbi gøede de, og når folk drillede dem, blev de ganske desperate. Da vi omsider kom helt i orden hjalp det lidt, for hyggeligt blev der alligevel. Vel kunne roser og kalaer og den røde syre ikke trives, men de afløstes så af andre vækster. Store vedbend om de hvidlakerede fløjdøre, Hæmanthus (blodblomst), de samme jeg endnu har, Weltheimia (juletop), som blomstrede ved juletid, men det venlige, lyse indtryk, gjorde hjemmet der ikke.

Det var i grunden en tjeneste Johnsen havde gjort os. Tante Helene, der boede sammen med bedstemor i København, rejste i foråret 1874 til Java, bedstemor fulgte hende til Hamborg, og blev der hos sin datter

Nanna, men hun længtes tilbage, og far og mor åbnede med glæde deres hjem for hende. Hun kom i november 1874 og fik det store soveværelse til gården, hvor Laura senere blev født - Vinduet til højre for den tilmurede dør. Det var en fryd og glæde at modtage hende, og jeg forstod, hvad det betød for mor. En dag sagde jeg til hende "når du bliver gammel, vil du så bo hos mig? glad over at jeg var kommet først. Hun så uendelig kærligt på mig og svarede "Hvis nu far lever længst, skal han så bo hos dig" Den tanke. at mor kunne dø, greb mig sådan, at jeg brast i gråd, kære elskede lille mor. Jeg ved ikke, om det var denne oplevelse, der gav anledning til, at jeg så ofte grebes af angst for at miste hende - i Sønderallé havde jeg den i alt fald ikke.

Det var en lykkelig tid vinteren 1874 og 1875 sammen med vor gamle, smukke og kloge bedstemor. Hun tog sig meget af os, vist særligt af mig. Hun interesserede sig for min musik, læste ekstra fransk med mig, syntes jeg var langt tilbage, jeg var lige fyldt 12 år. Vi læste nogle gamle franske komedier, som ikke morede mig, men jeg tror dog, jeg skønnede på det, og jeg var stolt af min smukke bedstemor, som alle beundrede og så op til.

Der var kommet mere velstand over vort hjem, forstår jeg nu. Jeg ser en dag mor sidde på hug foran linnedskabet i sin pæne grønne kjole, solen faldt netop på hendes skikkelse, selv var jeg så glad, der var igen kommet solskin over vort hjem. Ud på vinteren blev der nogle vanskeligheder med bedstemors øjne. Mor tog til Horsens med hende, hvor hun blev opereret af øjenlæge Gad. Men det hjalp ikke og viste sig at være en hjernesygdom. Hun blev noget uklar, men altid i forbindelse med synet, men ellers ikke, var så vist sengeliggende en 14 dages tid og den 24. maj 1875 døde hun stille og roligt. Onkel Fritz fra Sverige blev kaldt ned, men kom for sent, til at hun kunne kende ham. Aftenen før hun døde, ville hun tale med mig, jeg var meget betaget og husker ikke meget af, hvad hun sagde. Jeg ved dog hun sagde "Du skal spille med hele din sjæls kraft." Så bad hun mig spille et udtog Don Juan, men da mor mente, det var for meget for hende, spillede jeg kun Menuetten. Om morgenen kom mor ind og fortalte mig, at bedstemor var død, og vi græd sammen, alt for kort havde den lykkelige tid varet. Jeg husker så tydeligt hendes smukke majestætiske, forklarede ansigt. Far rejste til København med hendes kiste, hun ligger begravet på Fasankirkegården sammen med bedstefar.

Den første lejer vi havde var løjtnant Leschly en prægtig mand, meget spartansk i hele sin levevis. Efter et par års forløb blev han forlovet med Sophie Neergaard. Det var et smukt og lykkeligt par at se på. Vi elskede Sophie, og inden forlovelsen havde vi meget med hende at gøre. Lulli og jeg blev jævnligt bedt derop om eftermiddagen nogle timer, så legede hun med os og var umådelig sød, det var altid en fest, når der kom bud efter os; her blev vi påskønnet mere end hos Johnsens. Far og mor kom der ofte til store middagsselskaber og somme tider om søndagen, og så var vi børn med, det var meget imponerende, syntes jeg, det hele så stilfuldt, og en tjener vartede os op. Efter middagen kørte vi i reglen en lille tur, hvis det var sommer, ud til Marselisborg; der var kun den mangel, at vi ikke kom af vognen, for forbi blomster og hvad der ellers interesserede os. Når mor var i Hamborg, blev vi også bedt, de var meget elskværdige mod os.

Obersten var en rigtig gammel ridderskikkelse, og når vi sang: "Det dundrer under Ross de danske Hofmænd, der de udride" – så var han iblandt dem. Fru Neergaard var mere jævn og ligetil af udseende, venlig og mild. De havde ingen børn i dette ægteskab. Han havde med sin første hustrue 3 sønner og så Sophie. Ved juletid 1874 kom de to ældste sønner hjem på besøg, den ene var student, den anden handelsmand – kort efter blev de begge angrebne af tuberkler og bukkede under; stakkels oberst, det ældede ham, men endnu havde de dog Siegvard, den yngste, som gik i skole, og Sophie tilbage. I løbet af foråret blev Siegvard også angrebet, og da vi kom hjem fra ferien, lå han på kirkegården ved siden af sine brødre. Det greb os dybt, og hvad må mor ikke have følt, som kendte denne frygtelige sygdom så godt. At de blev ængstelige for Sophie, var jo intet under, hun var nok ikke stærk – selv sagde hun altid: "Å pyt" – og hun blev da også sparet.

Far og mor var med til brylluppet, mor så nydelig ud. Om det var mode eller alderen ved jeg ikke, men hun havde en lille "hårpynt" på, som frøken Køster, den eneste saliggørende modehandlerinde havde lavet, med lidt forglemmigejer og en lille vedbendranke ned over krøllerne. Folk sagde, det var et dårligt varsel.

Vi var henne at se på brylluppet. Og en sang skrevet af Leschlys broder gjorde stor lykke hos os. Den begyndte således: "Ensom i tanker står den brave Lesli foran sit spejl, vel er han grånet, men dog ej så hæsli' ikke så fejl o.s.v." – Efter brylluppet sås vi ikke meget. De boede i Ryesgade, og der gik sære frasagn om, hvor strengt deres første barn Elna, blev

opdraget – Sagen var den, at Leschly var forud for sin tid. – Men sås vi kun lidt, forholdet forandredes aldrig selv op gennem årene. Når Leschly avancerede, syntes jeg dog, at jeg måtte sige "De" til Sophie, "men hvor vil du hen" svarede hun. For nogle år siden mistede general Leschly hende efter en lille operation, ingen havde tænkt, at der kunne være nogen fare. –

En stor glæde for os i de år var "musikken", som vi kaldte den. Torsdag aften lød det "nu kommer musikken", og så stillede regimentets musikkorps udenfor vore vinduer, spillede 3 stykker og gik så videre. Var det dansemusik, kunne det være, at vi slængte stolene til side og dansede rundt om bordet, der var ingen tid at spilde – så lo far så hjerteligt, det kunne han godt lide. Vi havde desuden den tilgift, at de en time om ugen "øvede" sig nede i haven. –

Efterhånden havde vi fået en del omgang. Winges var jo vore ældste venner, jeg holdt især så meget af ham, så sindig og god – der var ingen prokuratorkneb! – så var der Flagstads; der var det hende, vi satte højest. Det var altid vanskeligt, når de skulle bedes, for foruden de gamle og Marie, var der en gammel frøken Schytte i huset, kaldet "Sta" og en søster til Flagstad, Tonine var der ofte på besøg – det blev 5 – de fyldte lidt for meget, og der blev for lidt variation! Fru Fl. døde året efter mor og oplevede ikke den sorg at miste sin kæreste, ældste søn Carl, der var præst i Haverslev. – Kapt. Baumanns var vist flyttet til byen efter Sønderalle tiden. Fru B. var født Hald, datter af provst Hald? på Møn, derfra bekendtskabet. Den ældste søn Christian var kammerat af Lulli, men ikke så trofast som denne. Gennem dem lærte vi fuldmægtig (ved jernbanen) Lindhbergs at kende og begge disse fruer var mageløse mod mig efter mors død, den første særlig ved sit kærlige hjerte, den sidste ved sin praktiske hjælp; når hun kunne bibringe mig et eller andet, var hun altid parat; hun elskede ungdommen, og jeg husker, at hun allerede inden mors død havde fat i mig. Neergaards og Leschlys har jeg omtalt. – Efter mors død kom Buchheisters til. Fru Buchheister var et meget begavet menneske og altid meget venlig mod os. Engang traf jeg på en visit hos dem hendes nevø Peter Nansen. "Hvordan har deres lille det?" spurgte hun mig og henvendt til Peter Nansen "ja det kan du nok ikke forstå!" Nej, fin var hun ikke, men hun mente det godt nok.

Et Menneske, som i vores barndom glædede os meget, var mors fætter Otto Møller-Holst. Han var pebersvend, kom jævnligt på besøg om Søndagen og havde så altid noget godt med til os. Een gang om

sommeren blev mor og vi bedt til jordbærgilde hos ham – jordbær med fløde, så mange vi kunne spise! han var agent. Senere giftede han sig med frøken Marie Engberg; hun var stor og kolossal, han lille og spinkel, så parret virkede morsomt, især når han tog hende på skødet! Hun var et prægtigt menneske; om jeg dengang forstod det, ved jeg ikke; jeg gjorde det i hvert fald senere hen i livet. Efter mors død havde hun selv barn ved brystet og tilbød at komme et par gange om dagen og give Laura med; det var en stor vennetjeneste! –

Så var der Gram, adjunkt ved latinskolen, studenterkammerat af far; vores prægtige gamle ven. Han kom helst uindbuden og drak te hos os om aftenen. Et fint menneske var han, elskede alt, hvad der var smukt og lyst i tilværelsen, en poetisk natur og dog levede han på jorden. Hvor var det hyggeligt, når han kom! og han holdt også meget af vores hjem. Jeg seer ham sidde ved det tarvelige aftensbord, lovprise det hjemmebagte brød, tante Nannas røgede oksekød og teen, "det yndige hvide, det dejlige røde og den duftende te". Han var en trofast ven både i glæde og sorg, jeg ville tro vores bedste–––

Nej han havde en konkurrent. Vores ven Hansen fra Nyborg, senere trafikchef. Han var blevet gift med en datter af postmester Jensen i Skive, og de boede en kortere tid i Aarhus, senere blev de forflyttet til Fredericia, hvor hans kone døde fra en stor børneflok; han giftede sig senere med hendes søster. Men enten de boede i Aarhus eller ej, sås vi jævnligt, når han kom på forretninger i Aarhus, eller vi var på gennemrejse i Fredericia. Vi elskede allesammen Hansen, den livsglade trofaste ven.

Der var i Aarhus en anden gammel studenterkammerat af far, Frederik Hertz, søn af afdøde borgmester H. Han havde studeret jura, men var mislykket og gik under navnet: "gale Hertz". Han holdt meget af børn, men var en stor skræk for dem, fordi han løb efter dem og fægtede med sin stok. Han mødte op hos os, da vi boede hos Rahrs, henrykte var far og mor ikke; men da han så en aften anbragte benene på dagligstuebordet, gav far ham af grovfilen, og han blev borte. Han var en gift med en nydelig fin dame, som sorg og græmmelse havde taget meget på. Hun må vist være blevet syg, og det var sagtens grunden til, at far, da vi boede i Ryesgade, opfordrede ham til at spise til middag hos os et par gange om ugen.

Engang var han gået og havde glemt sin hat. Da han senere kom i tanker derom og kom igen efter den, var oberst Neergaards på besøg hos os. Hertz for forvildet om i stuerne og ledte efter sin hat, og obersten, der sagtens ikke vidste, at vi kendte ham, udbrød: "Hvad vil den gale mand dog her!" Da hans kone døde fik Hertz plads på Randers Hospital. Jeg corresponderede de første år en del med ham, d.v.s. det var mest ham, for dels kunne jeg ikke læse hans skrift, dels havde jeg en stor correspondance efter mors død, så døde det hen. Stakkels ensomme mand, jeg har senere bebrejdet mig, at jeg ikke holdt ud. Far sendte ham vist altid en kasse cigarer til jul. Nogen tid før far døde, kom der en dag brev fra Hertz, der stod: "Når du får dette, er jeg død. Tak for godt venskab". Det gjorde dybt indtryk på far.

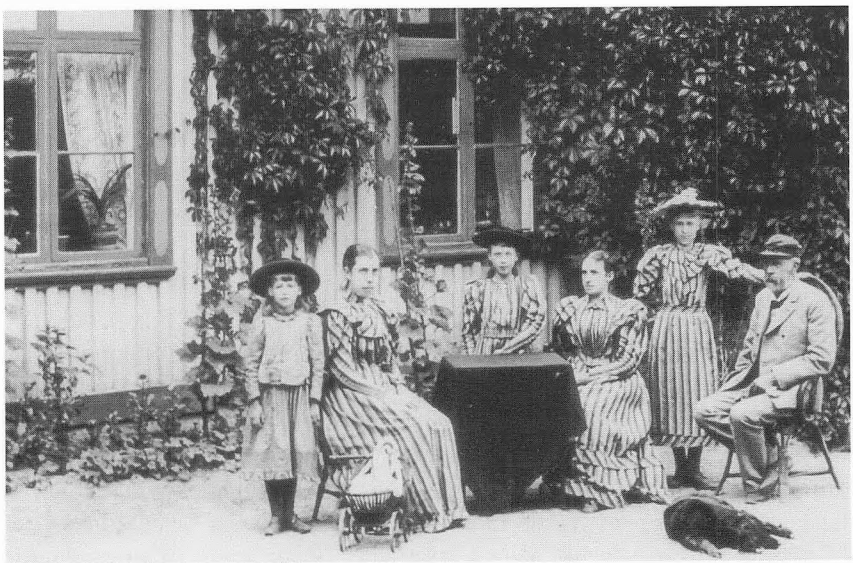
Vi gjorde ofte lange udflugter, hvis det var i nærheden af Aarhus, var det altid til fods, selv om det var nok så langt. De begyndte næsten inden vinteren var forbi, så var det de blå anemoner, der måtte findes. Vi kendte stederne – og den glæde det var, når de lyste os i møde! det var ved møllerne og Fruens Bænk at de fandtes. Fruens Bænk var en lille mosbænk med udsigt over byen og ved siden en malerisk kløft med et vandløb i bunden. Senere på året gik vi til Ørnereden og Moesgaard. Vi spiste så varm frokost hjemme og havde smurt mad med.

Til Jelshøj gik vi også, men den var drøj! Landeveje, marker og grøfter uden spor af poesi! et stort plus i vor tilværelse var fripassene. Far kørte altid frit, vi andre havde 24 om året. Disse ture gik for sig på samme måde, som turene i omegnen, dog havde de en forløber. Dagen før blev Lulli og jeg sendt ud til Mehls chokoladefabrik ved "Skansebakken" og købte 1/4 pund chokolade; leddene blev pænt pakket ind, og vi fik hver sit med på turen.

Der var stor spænding, hvis dagen oprandt med usikkert vejr. Jeg listede mig så ud til spillebordet og blev meget beroliget, når kortene lyste rødt. Vi havde også kaffebønner og pose med samt 2 strikkepinde, så at posen kunne passe i enhver kande. Turen gik enten til Vejle eller silkeborgegnen, den sidste var dog vores hjertebarn og fra en sådan laven kaffe stammer vort bekendtskab til Svejbækgaarden. Det var lange ture, vi gik fra Svejbæk station over Knøsen til Himmelbjerget og senere til Ry – hvor var de dejlige de ture over heden, mens solen var ved at gå ned.

Om vinteren besøgte vi Hansen i Fredericia eller fru Ræder i Kolding, men hyppigst gik turen til Viborg til Fastings. Vi glædede os altid meget til disse besøg – der var sådan en hygge og velstand! børnene med de hvide broderede forklæder, frokostbordet i den lune stue med den dampende maskine. De ældre gik så i reglen en tur, og vi blev hjemme og legede, lavede i reglen mad. Så udspyede det store vægskab i spisestuen de dejligste ting, mandler og rosiner og deslige. Engang var vi ude at kælke på en mark bagved haven. Til vores store fornøjelse fik vi de to fædre op på en slæde, og ned susede de ad bakken, nej, hvor far lo, og jeg tror også den alvorlige onkel Martin smilte.

Sålænge bedsteforældrene levede gik turen i sommerferien altid til København. Jeg husker, vi har besøgt dem i Frederiksberg alle 1. runddel, der hvor den franske skole nu er. Onkel Erhardts boede på 1. sal, Ingeborg og jeg legede meget sammen og derfra stammer min kærlighed til tante Else – da bedsteforældrene senere boede længere oppe i Alleen, var min første udflugt altid til hende.

Säffle herregaard, Sverige – Fritz Holst med 2 døtre og 3 børnebørn ca. 1895

I 1875 var vi hos onkel Fritz i Säffle i Värmland. Det var en streng tur derop over Frederikshavn, men så havde vi den store oplevelse at se Trollhättan og passere sluserne – hvor der var smukt og uberørt dengang. Jeg havde den sommer den lykke at redde Lulli fra at drukne.

Jeg badede i Byelven, som løb forbi Säffle. Da jeg en dag var ved at klæde mig på, så jeg tilfældigvis gennem en sprække, at Lullis fingre vendte ind ad mod broen. Jeg rev døren op, han holdt kun fast med den ene hånd og havde mistet bevidstheden. Hans hat flød ude på elven. Gud ske lov for den sprække i badehuset.

Så kom sommeren 76-77 i Sveibæk. Far havde lejet os ind i Sveibækgård hos Thomas Thomsen; selv førte vi senge, sengetøj, porcelæn og køkkentøj med, det var ingen lille flytning for 4 uger, men disse 4 uger, hvad var de ikke dengang, og hvad er de ikke blevet ved at være for os! Nu har Ludvig jo fortsat traditionen på "Helle". Jeg husker den aften, vi kom til stationen. Toget futtende videre, den skønneste aftensols belysning over egnen, stilheden og lærkesangen. Bagagen blev læsset på en vogn og så færget over, og igen læsset på en vogn.

Lulli sad på læsset, Andreas og far snakkede med Thomas, der gik ved siden af vognen med sin snadde i munden, mor og jeg gik bagefter med hinanden under armen. Sådan drog den lille karavane hen ad den tunge, sandede vej, som den dengang var, forbi åsen over den lille bæk, og der lå den røde gård og lyste i solen! Til højre for gården lå dengang den skønneste lille eng med to fine birketræer, og udenfor gården stod to gamle æbletræer. Hvor var jeg dog betaget af den skønhed og lykke. Jeg trykkede mig overvældet ind til mor - tænke sig, at vi skulle bo i Sveibæk i 4 uger - Ofte når jeg synger "skøn er sjælenes pilgrimsgang" må jeg tænke på denne aften - den tunge vej og al skønheden var som en illustration til de ord.

Og så gik livet sin stille gang. Vi sad meget oppe på "Trappebakket", hvorfra vi så over mod Laven skov, Seis med Sindbjerg og Stoubjerg. De skarpe konturer mod den glødende aftenhimmel hørte med til livet i Sveibæk. Og så turen med båd og fiskeriet, far var ivrig og dygtig fisker og roer. Vi holdt os til den nærmeste egn, nåede kun sjældent til Himmelbjerget. Til "lille Knøs" gik vi ofte og til kilden bagved denne, så læste far højt, og vi havde mad med. Jeg husker far læste Jonas Lies "Faustina Strozzi" og hører og ser far sige: "snart er vi fremme, duerne flagre om taget derhjemme" lukke bogen og se så lykkelig ud. Det var også lykkelige tider. I sommeren 1878 gik jeg til præsten, hvorfor vi ikke kunne tage til Sveibæk det år. Onkel Andreas datter Signe var hos os og hjalp mor med mit konfirmationsudstyr, hende holdt vi meget af.

Det havde været lykkelig år i Frederiksgade også efter bedstemoders død, men dog med et anstrøg af vemod, døden havde jo også været indenfor vores døre. To bekymringer havde jeg af og til, den ene, jeg var angst for at miste mor, underligt nok, for jeg husker aldrig, at mor har ligget en eneste dag. En gang imellem undersøgte jeg, om hun var ved at få grå hår og var altid beroliget, når jeg ingen fandt, så fik vi os en lille latter og et kys.

Den anden var, at jeg mærkede, at jeg voksede til, og jeg gruede for fremtiden, for det ansvar jeg vidste ethvert menneske havde ude i livet. Jeg prøvede at få min barndom forlænget ved at gå et halvt år længere til præsten, men stiftsprovst Sørensen sagde, at det var der ingen grund til. – Mor havde sin plads ved det midterste af de tre dagligstuevinduer, jeg ved det næste, så læste vi sammen, talte sammen og sad med vore håndarbejder – jeg følte, at det var lykkelige dage.

Om efteråret, som jeg skulle konfirmeres, fik vi en alvorlig bekymring. Andreas, som var blevet student i 1876 og studerede medicin, fik Tyfus, og det var livet om at gøre. Det var lige ved, at mor dagen før min konfirmation var rejst over til ham, men så kom beroligende efterretninger. Det blev en meget stille dag. Dog kom Winges og Gram om aftenen. Jeg var iført en sort silkekjole med slæb (gave fra tante Nanna) og vandrede med far under armen op ad kirkegulvet.

1. november skulle jeg begynde hos frøken Zahle på privatlærerinde kursuset. Afskeden nærmede sig, og den blev svær.

Efter jeg var rejst fik vi to pensionærer, tvillinger, sønner af redaktør Sørensen i Silkeborg. De var meget søde og meget musikalske, sang så smukt tostemmigt. Omsider kom julen og jeg med den – det var en glæde, men så fulgte der igen en afsked – dog hjalp det jo, at jeg boede hos tante Helene. – Foruden mine ovennævnte bekymringer, var der noget andet, jeg ofte tænkte på, det var ønsket om at få en lille søster – alle andre havde en søster. En dag i februar fik jeg så bud om, at fru Winge havde fået en lille pige – så var der da håb for mig. En dag i marts fortalte tante Helene så, at mor ventede en lille pige. Jeg blev ganske overvældet, men egentlig ikke overrasket, jeg havde levet for meget i den tanke, til at den kunne overraske mig. Sidst i april fik vi en uge fri, og jeg fik lov til at komme hjem. Aldrig i mit liv har jeg været så glad.

En eftermiddag gled jeg så ind i Aarhus havn. Lulli og Sørensens drenge stod på molen og råbte velkommen, satte så i firspring ind for at tage imod mig. I det fjerne så jeg mors hvide florentinerhat med det sorte fløjlsbånd om – der stod de begge to, far og mor, og så så lykkelige ud. Alt for hurtigt gik de 8 dage – forholdet mellem mor og mig var nu nærmest et søster–forhold, vi havde så meget at tale om, fulde af forventning var vi begge. – Aftenen før jeg skulle rejse, vaskede mor mit hår, da hun var færdig, trykkede hun et langt kys på min isse, jeg følte, hun bad en stille bøn for mig.

Afskeden var sværere end nogensinde. Jeg rejste om aftenen, far fulgte mig ned, mor måtte ikke gå med. Hun stod på trappen og vinkede til mig – hvor var det svært at komme ud af havelågen! – Men denne store lykke, som ventede os, var ikke kommen alene. Far var blevet kontorchef. Det havde set ud, som om han skulle sidde som fuldmægtig hele sit liv, så skete det sørgelige, at hans kontorchef Schrøder, begik kassesvig og blev suspenderet. Selvom anledningen var sørgelig, var der dog stor glæde i vort hjem og bland vore venner – omsider! Godt at mor fik denne glæde med!

Jeg talte dagene til sommerferien. Den 24. juni havde jeg været med tante Helene i Dyrehaven, og da vi kom hjem lå der telegram: "En datter"! begge havde det godt. Da mor hørte, at hendes ønske var blevet opfyldt, udbrød hun: "En lille pige". De første 8 dage gik godt. Så kom feberen. 14. dagen derefter sad jeg og øvede mig. Så ringede det. Sophie Hecht, Onkel Lefoliis svigerinde, tidligere forlovet med hans afdøde bror Peter, kom ind. Hun så altid alvorlig ud, men mere end ellers, gik hen og sagde noget til tante Helene. Tante Helene holdt hænderne op for ansigtet, så vidste jeg, hvad der var sket.

Om aftenen gik "København". Tante Helene og onkel Erhardts fulgte mig ned. Ene og fortvivlet sejlede jeg afsted, tante Helene kom nogle dage senere. Ved 2 – 3 tiden om natten kom jeg til Aarhus. Far var nede at tage imod mig. At tårerne flød, behøver jeg ikke fortælle. Tavse gik vi i den iskolde morgen gennem den dødsstille by, der genlød af vore skridt. Igen kom vi gennem havelågen, huset stod der, som var intet sket. Inde bag vinduet til højre for trappen vidste jeg, at min elskede mor lå, men dog var hun borte.

Signe Beck var også hos os den sommer. Hun tog imod mig. Og jeg så for første gang min lille søster, som jeg så inderligt havde ønsket mig –

fortrød jeg mit ønske? Nej; jeg tror jeg forstod, at vi havde kun at bøje os i lydighed. Da vi kort tid efter var til alters, talte stiftsprovsten over ordet: "alle ting tjene dem til gode som elske gud" – han var os en god ven. Næste formiddag gik jeg ind i sovekammeret, der lå mor, så yndig, som jeg aldrig har set hende, med sit kærlige smil på det forklarede ansigt, men hånden var kold.

Mor havde ønsket, at Helene Krohg skulle komme ned og styre huset til jeg blev gammel nok, alt havde hun ordnet så godt. Inden hun døde var en stor tåre rullet ned ad hendes kind, det sidste smertelige farvel. Ugen gik med travlhed og deltagelse, mennesker, som ikke havde været hos os før, kom for at hilse på os i den sørgelige anledning, deltagelsen var ægte og stor. –

Et par dage efter blev mor ført bort. Ved 7 tiden om aftenen holdt den åbne rustvogn i gården. Winge, Hansen og onkel Otto var mødt for sammen med os at gå den tunge gang. Fod for fod gik vi efter rustvognen "bag om byen", hvor vi så ofte havde gået med hende. Det var ikke et billede på livets pilgrimsgang, men en af livets tunge pilgrimsgange – Og vi var netop nået til lykkens tinde, troede vi – Der var ikke hyggeligt på den nyanlagte kirkegård. Tirsdag d. 15. juli var begravelsen, så trist og uhyggelig, som nogen kunne være. Et træskur blev brugt både til kapel og opbevaringssted for redskaberne – vi stod op langs væggene. Regnen strømmede ned, vejene var et lerælte. Vi sang, som man dengang altid gjorde: "Lær mig, o, skov at visne glad–, hvor passede den lidt! den tåre, der løb ned ad mors kind, havde talt tydeligt nok. Et lyspunkt var der – "musikken" var mødt op og spillede en sørgemarch, mens hun førtes til graven.

For den muligheds skyld, at vi skulle flytte til København, havde far ladet kisten lave meget solid. 3 – 4 år efter skulle der tages bestemmelse om Far ville have sine forældres gravsted eller ej på Assistents kirkegård afd. E nr. 779, og skønt det endnu var uvist, om vi kom med, når kontorerne blev flyttet, blev kisten så ført til København. Jeg gik ud på kirkegården for endnu en gang at se den. Jeg traf en mand, der kunne lukke mig ind i kapellet. "Ja, det var sørgeligt", sagde han og lod mig ene.

Tante Helene var hos os den sommer med sine to yngste børn og Signe Beck altså. Senere kom Helene Krohg, som havde taget permission et år.

Hvad hun var for mig den vinter, skal jeg aldrig glemme hende; dygtig var hun, og kærlig og forstående.

Sorgen trykkede ikke vores hjem – alt gik sin vante gang, som mens mor levede. Far var beundringsværdig i sin sorg, vi havde jo også fået den store gave, dobbelt stor, fordi den havde kostet mor livet. I august blev den lille søster døbt og fik sin mors navn, Laura. Jeg bar hende. Hun skrantede en del i begyndelsen, vistnok på grund af ernæringen, men så fik vi en amme, Stine, til hende, og det hjalp. Da hun var et par år gammel, var hun meget syg af en mavedårlighed, og det så alvorligt ud. Heldigvis rejste dr. Bünger, så vi kunne tage en børnelæge dr. Byberg, og så kom hun sig.

Og så husker jeg ikke andet, end at Laura var solstrålen i hjemmet – sund og rask og rødmosset, med sine klare øjne. Vores fryd og glæde over hvert lille fremskridt! – Far og jeg hed: Barr og Nin. Hun var akkurat som den lille søster, jeg havde drømt om! Når "musikken" kom torsdag aften, blev hun svøbt i et uldent tæppe og kom hen til vinduet. Med strålende ansigt hoppede hun på min arm og slog takt af alle livsens kræfter. En sådan aften kom maler Fritz ind, vi kendte ham fra vore marselisborgture; han sagde, han kunne ikke modstå!

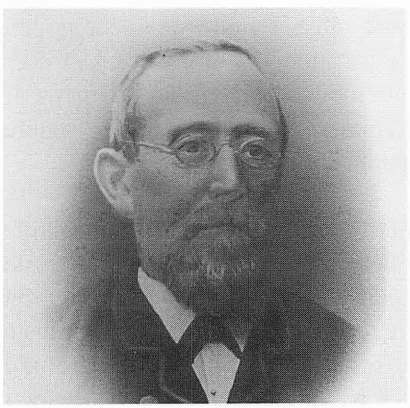
Nogen tid efter mors død fik vi besøg af etatsrådinde Holst, generaldirektørens hustru. Hun bad mig komme derhen og tage Laura med. Det var begyndelsen til det gode venskab!

Når vi havde spist til middag, og far havde hvilet sig, – 20 minuter lød parolen, – og den skulle strengt overholdes – så kom han ud til os i dagligstuen i sin grå slåbrok. De fire hjørner på gulvtæppet blev smækket op, og så legede far og Laura hest rundt om bordet. Til at begynde med sad hun på hans nakke, men en dag blev han svimmel, blev ængstelig, og så holdt de sig til jorden. Snorene på slåbrokken var

tømmer. Hvem af os der var mest glad, ved jeg ikke – far kunne le så øjnene blev fulde af vand.

Hvor var det godt, at vi helt kunne kaste sorgen helt til side! – Laura var et usædvanlig morsomt barn, og der var mange pudsige historier fra de år. Generaldirektørens døtre har dem på lager. Hun ville ikke spise det græs, lammene havde spist (persillen i lammestegen), hvis der var en kage til, ved jeg nok, hvem der skulle have den. (fra en skovtur med Holst's) I sladrer da vel ikke (fra min fødselsdag, hvor hun gik rundt og samlede krummerne fra damernes tallerkener, mens jeg var ude) osv. osv.

Lige overfor os boede en grosserer Cohns. De var barnløse og elskede Laura. Om morgenen når dagligstuevinduet stod åbent, og Cohn viste sig, lød det over gaden hendes fornøjelige: "God morgen, Cohn" eller som det blev sagt inden hun kunne tale rent. – En dag da jeg var nede i byen med hende, stod 3 af byens honoratiores og talte sammen. Stiftsprovsten, dr. B. og prov. W. Et kraftigt: "Goddag Venner" afbrød deres samtale, og de brød alle i latter. – tidlig begyndte hun at stave, og det gav også anledning til mange pudsigheder. "Her – rulles – der er mange, der hedder Rulles" – eller en gang på Langå banegård til stor glæde for de rejsende: "For Damer!" – Første gang hun så mig med slæb, udbrød hun: "Men Helene, du spilder jo!" Og engang jeg havde bare arme: "Vil du gå sådan ganske bar!".

Otto Møller-Holst og Marie Møller-Holst f. Engberg

Hun havde en herlig legeplads i den store gård sammen med Leschlys børn, særlig Erik. Interessant var det jo med stalden og oppasseren,

Søren var vores specielle ven. Et par mindre opmuntrende begivenheder husker jeg levende; hun havde en dag fået overbalance og var gået på hovedet i vandtruget – men til alt held kom hjælpen tidsnok! En anden gang stod jeg i sovekammeret, og så hende komme trillende med en lav kurvevogn, hvori hun selv også kunne sidde, så stor var den. Men var det blændværk! den var fuld af de skønneste farver! fortvivlet styrtede jeg ned til den intet ondt anende Laura – hun havde raceret hele hyacintbedet! – Fru Neergaard trøstede mig med, at blomsterne var på retur – men morsomt var det alligevel ikke! En anden dag kom hun syg ind og blev puttet i seng med voldsomme opkastninger. Det viste sig, at hun havde spist guldregnefrø, taget dem for ærter, men hun klarede jo pynten.

De sidste år af dette afsnit af vores liv gled stille og roligt. Ludvig blev konfirmeret – Jeg husker ikke noget særligt om dagen. Vi havde vore venner til middag, og jeg var lidt benovet i kirken ved tanken om festlighederne derhjemme.Vores fødselsdage har jeg ikke fået talt om. Fars faldt på hans travle tid på kontoret, så den kunne kun fejres om søndagen; så drog vi til skovs med ekstra mad – til Fruens Bænk, fik lavet kaffe i skovløberhuset. Andreas's, det var meget spændende, om bøgen ville springe ud, eller om det kun blev til en grøn gren! Han havde sine kammerater med, og de legede "røvere og soldater" ude på bakkerne ved møllerne – der var fart over det! –

Min egen står som noget ganske vidunderligt for mig. Det var ikke gavernes mængde, for familien var blevet enige om ikke at veksle gaver, og vore egne hjemme var fornuftige og små; men hvad indtryk kan ikke en underkop fuld af nødder gøre på en barnesjæl, – det fik jeg engang af Andreas. – Jeg havde mine klassekammerater til chokolade, senere skåret smørrebrød, dessert og mælkepunch. Og hvor morede vi os!

Fornylig havde jeg den glæde at få det bekræftet af en af mine gamle klassekammerater, fru kunstmaler Peter Hansen f. Schouby, de fødselsdage stod for hende som noget ganske ideelt – vores hjem, og det hele. – Vi tumlede os på loftet, og senere kom vi ned i de lune oplyste stuer og spillede kort over småting, Chokolade, som far havde pakket ind i hvidt skrivepapir og sat glansbilleder på og sukkerfigurer – det var nøjsomme tider! – Ludvigs fødselsdag, 1. juledag fik nok ikke så meget særpræg som vore, men det var jo dagens skyld. – Mor havde formiddagschokolade, selskabet var i opbrud, når jeg kom hjem fra skole, men tænkte jeg, når jeg bliver voksen – ak!

Og så juleaften. Ca. 8 dage før jul hang der en gås udenfor spisekammervinduet, så vidste vi, at julen stundede til. En anden forløber på omtrent samme tidspunkt var den gule postvogn, der rullede op eller snarere rumlede op foran døren, og så steg den lille halte pakkepost besværligt ud af vognen med et ansigt, der lyste af glæde, måske det var genskin fra vore, for det var tante Nannas julepakke – nej pakker, som kom! Der var altid et stort stykke røget oksekød, der var brune kager, og så de personlige gaver, der måtte pakkes i flere dele.

Engang, husker jeg, efter at vi havde fået vores gaver, at far trak en nertz's skindbesætning frem til mor og sagde: "De må da have penge som græs" Tante Nanna havde i alt fald et stort hjerte. – Så tog vi fat på juleforberedelserne, klippede og klistrede under fars vejledning. Vore flag var noget for sig, en slags metalagtigt guldpapir. Når lysene var tændt og luften opvarmedes, gav de ejendommelig knitrende lyd og bevægede sig ganske sagte. Jeg havde stor medlidenhed med folk, der kun havde dannebrogsflag, vores var absolut himmelske. –

Julebagningen, der gik for sig, en dag, vi kom hjem fra skole, for at vi kunne være med, bestod af pebernødder og kleiner og de interessante citronkager. Lulli og jeg trillede pebernødderne, Andreas kogte kleinerne. Vores forhold hjemme var meget nøjsomme, men vores juletræ var pragtfuldt, altid det smukkeste træ, man kunne finde, altid fra gulv til loft. Far og mor pyntede det, og "beskederne" gik gennem nøglehullet, og fik man ved et "uheld" et glimt af træet at se, var det som en åbenbaring! Vi sad i stuen ved siden af og bandt bånd i æblerne o.s.v. Gåsen mødte først op juledag, jeg antager på grund af Lullis fødselsdag, risengrød fik vi ikke for fars skyld. Vi fik kråsesuppe – som vakte samme julefornemmelse hos os, som andres risengrød og gåsesteg.

Vi spiste tidligt til middag, gik i kirke, da vi var blevet ældre, aftensmad efter juletræet – hvor var det betagende, når døren gik op til juletræet med de mange hvide lys og de "himmelske " flag, og når vi sang "glade jul, dejlige jul", fyldtes hele ens sjæl med en så overstrømmende følelse af skønhed, glæde og taknemmelighed, at man næsten måtte balancere for at holde øjnene tørre.

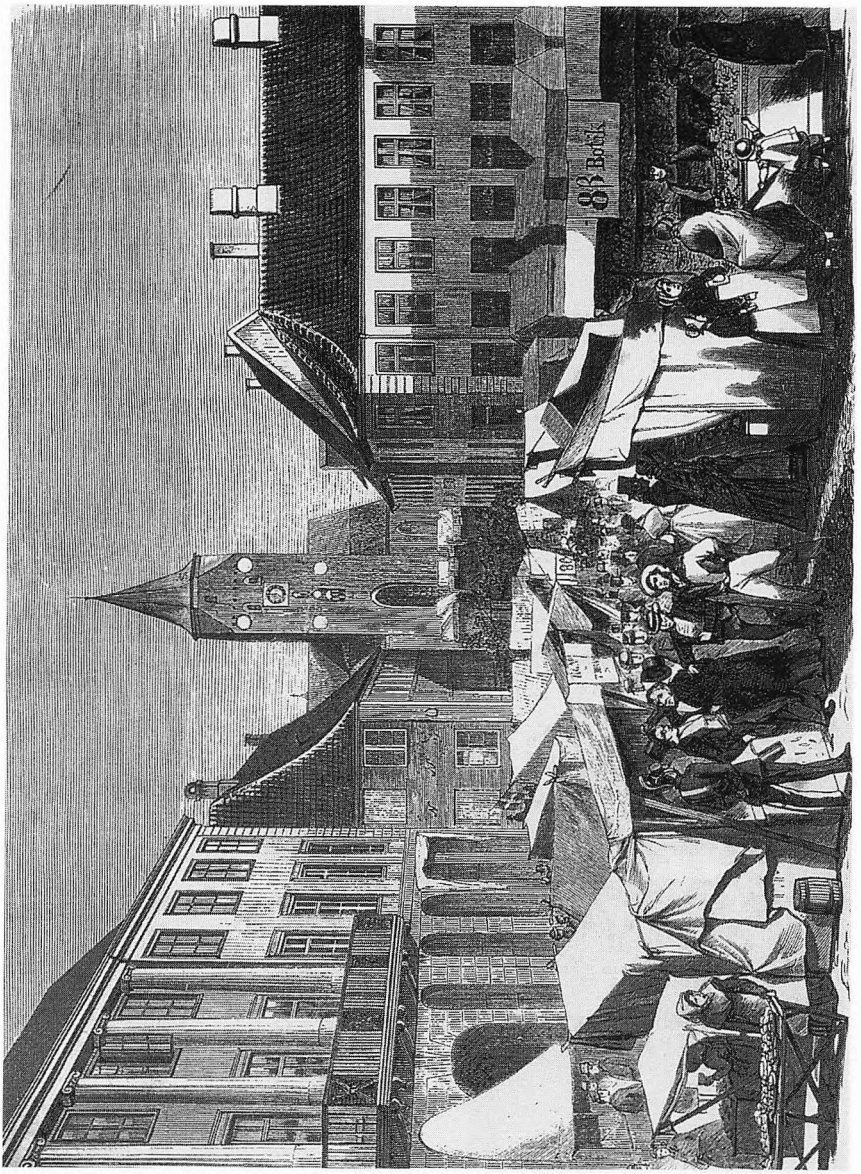
En juleaften husker jeg, at andagten gik noget tabt. Lulli var et par år. På hans lille bord stod en chokolade skorstensfejer. Han havde opdaget den, mens vi sang, hans øjne blev større og større, og næppe var den sidste

tone sunget, før han med sine korte ben tog de længste skridt, han formåede, hen til den elskede genstand! Han havde den i flere år – og hvor var det dejligt julemorgen at vide, at juletræet stod derinde. Vi gik så i kirke, prædikenen var nok lidt lang, men julesalmerne og basunerne under domkirkens mægtige hvælvinger, og alle de glade ansigter og: glædelig jul, glædelig jul – det var jul! – En stående gave var en koskosnød og spændende var det, om den duede. Først skulle kokoshylsteret saves af, så selve skallen, og så den sorg, hvis den ikke duede – vi fik ingen i stedet – måske far tænkte at vænne os til skæbnens lunefulde spil!

Det var skik nytårsdag, at herrerne gik rundt og hilste på damerne. Så blev der trakteret med vin og kage. Da far var både embedsmand og officer, kom der mange hos os foruden vor sædvanlige omgang. Den lille venlige general Wilster holdt vi så meget af; general Steinmann var ikke sådan i kridthuset. Efter mors død vedblev også besøgende, jeg tror, det glædede far.

En oplevelse havde man af og til i de tider, som satte sindene stærkt i bevægelse og fyldte en med gru og rædsel; det var, når der var brand. Først lød vægterens fløjte og råbet brand! brand! Så kom trommeslageren, som efter hver hvirvel bekendtgjorde, at man havde at møde – klokkerne klemtede, og menneskene strømmede afsted – Hvorhen? – Jeg havde læst Ahasverus, og drømte en nat, at det var den yderste dag. Jeg hørte bulderet og så det lysne i øst, nu var det altså, at Kristus og Englene kom! Hvor var jeg lykkelig! Jeg vågnede og fandt mig stående op i sengen. Lysskæret stammede fra en mægtig brand, og at tumulten virkede som den yderste dag, er jo meget betegnende!

En stedlig original skik var "Sluppen", fastelavns mandag blev benyttet til indsamling til fordel for søfolkenes pensionskasse, tror jeg. En båd (Chalupen) blev pyntet med gran og sat op på en vogn. I båden sad 6 matroser og en "admiral". Så lød det: "nu kommer Sluppen"". Admiralen spillede på en fløjte og nede på gaden dansede 6 – 8 matroser dertil; de fik så deres skillinger og kørte videre til næste hus.

Så var der! "Olsmarkedet" (Olufs marked) som afholdtes hver sommer i juli måned på Store Torv. Hvor var det interessant! især aftenen før, når de pakkede deres vidunderlige ting ud. Så fik vi lov at gå derhen med Josephine og se på det.

Leschlys familie voksede til og skulle, som rimeligt var, have vores lejlighed. Vi havde jo tænkt, at det ville komme, men svært var det alligevel! så sagde vi farvel til det gamle kære hjem, så rigt på sorger og glæder, og flyttede til

Ryesgade 10, 2. sal.

Jeg tror det var i foråret 1884. Når jeg tænker på den korte tid vi boede der, står det for mig som en mellemtilstand mellem fortiden og fremtiden; et varsel om lykkelige år i København, selv om sorgen også ventede på os der.

Lys og luft, solskin og blomster, en grel modsætning til det gamle hjem, som jo var mørkt, og sikkert sundt for os både sjæleligt og legemligt. – Laura voksede til og trængte til beskæftigelse, så legede vi skole. Hun var morsom og kvik at have med at gøre. En dag satte hun sig ved klaveret for at "spille", tog så en bog for samtidig at "læse". "Man må ikke gøre to ting ad gangen", sagde jeg, "så bliver man dum", – "Så må du være meget dum, for du læser og strikker altid på en gang!" Den sidste sommer var der et cirkus i byen, jeg skulle derhen med Leschlys børn, Margrethe Winge og Laura. Laura var ganske ude af sig selv, øjnene stod næsten stive i hovedet, og hun knugede hænderne af betagethed. Da akrobaten kom ind, råbte hun til publikums store glæde:"Men Helene, han er jo ganske bar!" Om natten sov hun uroligt, hun havde fået for stærke indtryk. –

Helene Beck med lillesøster Laura 1881

Mens mor levede var Andreas og hun i de senere år som kammerater. Jeg husker hendes fornøjede ansigt da en dreng fra Andreas' klasse, der ikke kendte hende, en dag ringede på og spurgte: "Er Deres bror hjemme". Hun levede rigtig sammen med sin kære dreng, delte hans interesser, og i sine breve til mig i 1878–79, da Andreas var hjemme som reconvalcent, skriver hun ofte med glæde om deres samliv den vinter. Lulli var jo kun barn, da mor døde, og jeg var blevet så pludselig voksen, så Andreas og jeg fik meget med hinanden at gøre. –

Lulli blev student – hvor var det festligt og hyggeligt, når de begge kom hjem i ferierne. Jeg husker det som en stor glæde. En dag, da vi sad ved eftermiddagskaffen, skrev Andreas følgende, som gjorde stor lykke:

Når kommer kaffen vel?
Når fra middagsbordets glæder
i din stue ind du træder
og på magelige sæder
hen dig strækker fluks, din æder:
"kom nu med kaffen"

Når kommer kaffen vel?
når i kedlen vandet koger
og i lange hvide tåger
dampen ud af tuden vælder
og i fulde toner melder:
"nu koger vandet!"

Når kommer kaffen vel?
når i kanden hist, den blanke
brændte bønner og en tanke
af det hvide natronsalt
leder tanken hen på malt:
"da brygges kaffen!"

Når kommer kaffen vel?
Når af fine hvide hænder
ned i posen skænkes vandet
til med kaffen det er blandet
og en liflig duft man kender:
"da kommer kaffen!"

Så en larm af skeer og kopper
høres medens hjertet hopper
og med bakken hist i døren
smilende hun siger: "Børn!
her har I Kaffen."

Jeg blev forvænt i den retning. Til min fødselsdag kom der altid en lille poetisk hilsen fra brødrene, det var dagens clou for mig, tror jeg.

Det var forventningernes tid! Og jo mere det nærmede sig, kontorernes flytning til København, jo mere steg spændingen blandt folk; nogle måtte blive tilbage. Vi tvivlede egentlig ikke; far kunne ikke tænke sig, at bogholderen for de sjællandske privatbaner kunne blive foretrukket.

En dag kom far hjem fra kontoret og så ualmindelig dårlig ud. Efter middag fortalte han, at Buchheister havde kaldt ham ind til sig og spurgt ham, om han turde påtage sig det ansvar, der fulgte med hovedbogholderstillingen. Buchheister var ret ubehagelig, som han forresten ofte var, og far fortvivlet! – I Aarhus ventede der ham ellers en sinecure post, uden fuldmægtig – han skulle nærmest skrive regninger. Det var et par forfærdelige dage. Efter middag gik vi vor sædvanlige tur ud i Marselisborg, talte, drøftede, og jeg græd. Far som ikke et øjeblik havde tvivlet om sin competance, var blevet ængstelig. Det var for mig, som havde livet tabt sit "mod" for mig. Andreas og Ludvig i København – frøken Holst, frøken Sophie Jensen (g. Mariboe) og Johanne Dalgas (g. Langballe), en omgang, som i de sidste år havde været til ubeskrivelig gavn og glæde for mig, skulle alle afsted.

Det var ikke københavnerlivet, der trak mig, jeg følte, jeg ville stagnere. Laura begreb jo ikke sorgen, men så nok, at det var galt fat og sagde, hun syntes, jeg skulle gå i seng, for jeg var vist syg! – lille kærlige søster. – Far gik på kontoret næste dag, jeg op på loftet for at rydde op! – Op ad dagen kom far ganske uventet hjem – han havde været hos generaldirektøren, som havde været meget elskværdig og opmuntret ham til at tage pladsen – vi var lykkelige! – den sjællandske bogholders fortaler måtte sige pas!

Og lille far bestred sin gerning med glans. Da han var 70, blev en del stillinger inddragne, jeg var bange for, at far skulle være blandt de afgående. Afdelingschef Bayer, kontorchef Weis og flere overordnede, yngre end far afgik, men far blev. – Da tiden kom, sendte far mig over for at leje lejlighed. På Kvæsthusbroen stod Andreas med sit milde ansigt, lettende stilfærdigt på hatten og Lulli lebendig som en ung fole, svingende sin studenterhue. I oktober flyttede vi. Andreas skrev til min fødselsdag følgende:

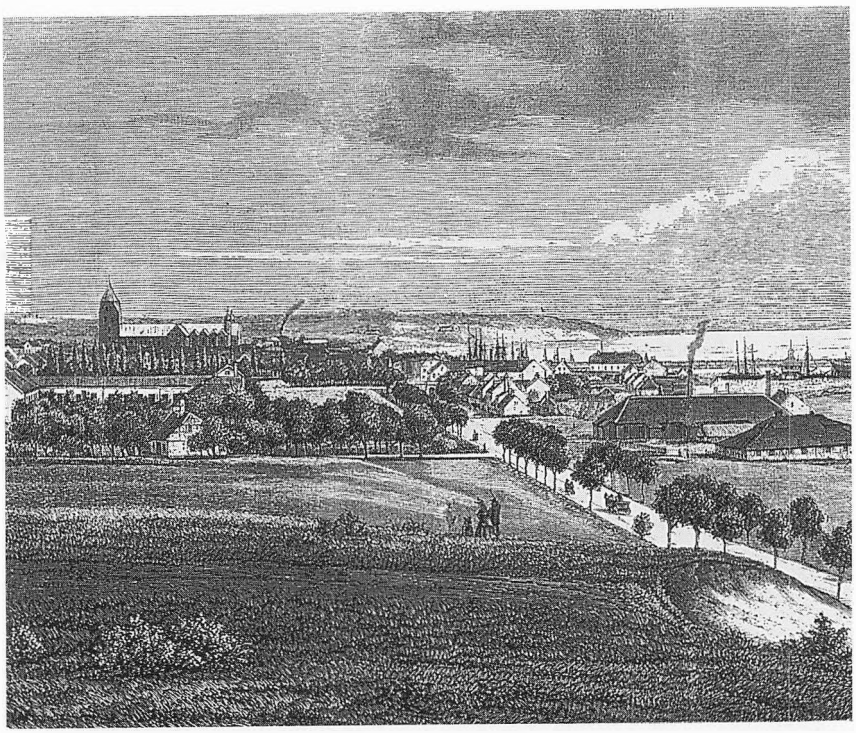
Farvel til Aarhus

Når fra Aarhus bort vi drage,
lader vi da ej tilbage
i den jydske stad
noget, hvorom vor erindring
kredse vel og finde lindring
hvile for vort bryst?
Er mon stemningen så glad?
Vil befriet dybt vi sukke,
når vi se i havet dukke
ned den jydske kyst?

Ej jeg frem vil minder drage,
lad dem blive der tilbage
i den jydske stad –
thi jeg nænner ej at dele;
fælles glæde, fælles nød,
samliv i naturens skød
danne et naturligt hele.
Lad dem træde frem i rad,
lyse op den gamle stad.
Låne sundhed, kraft og duft
af den jydske luft.

Ej jeg frem vil minder drage,
hver jo sine lod tilbage
i den jydske stad,
– fader, tit du sorgfuld stemmes
fyldes af, hvad ej kan glemmes,
kan ej blive glad –.
modet dig dog ej forlod,
trofast arbejd blev belønnet,
Aarhus så, du blev påskønnet;
var da ej i hu så mod
Jylland var dig god.

Når fra Aarhus bort vi drage
ved vi, hvad der blev tilbage
i den jydske stad.
Barndomshjemmets svundne lykke
vil med lune vinger hygge
om vor fremtidsfærden blidt,
samle os i tanken lidt.
Fremad, frem! med fynd det lyder.
Livets bølger kækt vi bryder
følger livets røst.
Håbet vinker, mindet taler
smukt i aftenrøden daler
ned den jydske kyst

København

Forhåbningsholmsalle 7, 1. sal.

Vi tog over land, vi havde jo fripas og kom om aftenen til København, fulde af glæde og forventning, hvor var jeg taknemmelig og lykkelig. I

Helene Philipsen-Prahm f. Holst

forhallen trådte Onkel Lefoliis patriarkalske skikkelse os i møde, han bød os hjerteligt velkommen, et velkommen som føltes i de mange år, hver gang vi sås. – Hjemmet blev hyggeligt og smukt, og mine forventninger om mere indhold i mit liv blev aldrig skuffede, mine bedste venner var jo for en stor del fulgt med, det var jo et sjældent tilfælde; og for fars vedkommende havde han jo den glæde igen at være samlet med sine

søskende, ligesom jeg med mine, og mors grav kunne vi nu gå ud til. – Vores liv formede sig omtrent som i Aarhus med hensyn til det daglige, men selskabslivet var vi færdige med, selv om vi altid havde glæde af vore selskaber, så foretrak jeg dog langt de hyggelige familiesammenkomster.

Vi kom meget hos tante Helene på Martinsvej, særlig Laura og jeg, hun kom sjældent hos os, da hun nødig gik fra sine 4 børn. Lefoliis havde deres "torsdage", som ofte samlede mange mennesker – der var noget friskere ved den form for selskabsliv, syntes jeg. De kom nogle gange om året hos os, onkel Lefolii svarede altid: "med stor glæde" eller lignende, det rørte mig, og der var ingen tvivl om, at det var ment! – Så var der onkel Andreas, kære onkel Andreas, som vi alle elskede. Han kom meget hos os, så til frokost, så et lille svip; det kunne hænde at han trak en pakke kager frem; så lo han så listelig og sagde: "I skal ikke vise dem til den gamle". Far hjalp ham nemlig lidt.

Når vi gjorde hovedrent, kom han og underholdt mig, medens jeg vaskede planter eller lignende, han var af den slags mennesker, der aldrig kom til ulejlighed, kærlighed og godhed lyste ud af hans lille trinde skikkelse – og glæde også, og så var han endda bleven prøvet hårdt, især på sine gamle dage. Fars kusine Julie Black, kaldet tante Julle, var også en kær og hyppig gæst hos os, hun boede i "Wilians Stiftelse", og havde det meget småt. En dag foreslog far, at hun skulle komme hos os til middag om tirsdagen. Jeg indså, at meget af min kostbare tid ville gå med og var ikke helt begejstret, men enden på det blev, at jeg savnede hende, når hun ikke kom; dagen blev døbt "Julledag". En dag, da hun var på vej til os, var hun blevet flov, fortalte hun, og var gået ind til en bager og havde købt en vandbakkelse. Netop som hun tog den første bid, kom hun i tanke om, at hun ingen penge havde med. Vi har ofte moret os ved tanken om vandbakkelsen, der åbnede sig og hendes forfærdede ansigt.

Og hvem der også kom, var gamle Gram; han var flyttet med, havde taget sin afsked. Troligt kom han til os indtil, vi flyttede til Gentofte: "Når I flytter derud, har jeg sagt farvel", det var helt vemodigt, men vi håbede, at han dog skulle komme. Han holdt ord, og vi havde desværre så lidt tid til at besøge ham, det gik mest med brevveksling. Den dag vi flyttede, kom han op om morgenen og sagde farvel, inden far gik på kontoret, senere på dagen kom han igen, han måtte endnu engang op at sige farvel og var meget bevæget.

Og så Petrine Baagøe, mors gamle veninde, som elskede vort hjem og hele vor slægt. Hvor lyste hendes ansigt, når hun blev bedt, komme af sig selv overkom hun kun sjældent. Det var allesammen mennesker med indhold og varme hjerter! Hvor følte jeg mig glad, når vi ret jævnligt om søndagen samlede dem. Jeg ser Gram og Petrine Baagøe i sofaen, de pyntede! og onkel Andreas som gammel hædersmand som oftest stående ret op og ned og parat til en spøg med os unge bag kulisserne. Vi børn sang og muciserede (jeg tog undervisning hos professor Otto Malling i en årrække) En god ven af Ludvig blev efterhånden stamgæst. Stud. theol. Lundsgaard, senere svoger til Ludvig. De sang Gluntar og Frithiofs saga, Heise og Schubert o.s.v., om det så var Wagners "Valkyrie", gik de ikke af vejen for den. Lundsgaard sang "Sigmunde" og Ludvig "Hundings" parti.

Helene Beck

Af anden omgang, som vi havde megen glæde af, var Haases. jeg havde gået på kursus med datteren, Augusta, og Ludvig var på alder med en af de yngre brødre, William, der også var teolog. Der var ungdom og friskhed, vi sang, og vi legede og delte glæder og sorger med hinanden. Et andet gammelt hyggeligt hjem var overlæge Holms, som vi havde lært at kende, da Andreas, som kandidat, var nogle måneder på "Syvsindsanstalten" (ved Aarhus), som Laura kaldte den. De flyttede senere til København. Gennem dem kom vi hos gamle Madvigs, først i professorboligen i Kannikestræde og efter professorens død hos børnene i Rømersgade. De havde også åbent hus – Benedicte sørgede for det materielle, Ottilie for underholdningen, så fik de navnene indenrigs- og udenrigsministeren. Det var morsomt og hyggeligt at komme der og se adskillige betydelige mennesker. Jeg måtte altid spille og havde megen glæde deraf. En aften var konferencerådinde Schlegel der, Søren

Kirkegaards forlovede. Jeg havde spillet Måneskinssonaten. Da jeg var færdig, kom hun hen og takkede mig og sagde: "Den spillede jeg også i mine unge dage." Om sommeren besøgte vi Madvigs på Jægerhuset i Vedbæk, var der en hel dag, de var uhyre gæstfrie. –

Et stort plus i vores tilværelse var vores fripas. Foruden de 24 årlige havde vi frikort til Klampenborg og Holtebanen; at vi kørte på 1. klasse, nød vi også, men det havde vi også gjort i Jylland – straks første sommer begyndte vi med om morgenen at tage ud med 7–toget og bade i Charlottenlund. Der var mange, der gjorde det samme, og vi morede os med at at give dem navn, som vi ikke kendte. Der var Thorkil den høje og Bue den digre, som altid fulgtes ad. Så var der meget rug og hans bror, en dag sad vi sammen med dem i kupe, så siger den ene: "der står rug, der er mejet". "Hvadbehager? "der står mejet rug". "Ja, der er ikke så lidt!" – det var svært at bevare anstanden, og så blev de døbt! –

"Manden med Roserne" havde altid en rose i knaphullet. På badeanstalten kom Ludvig til at tale med ham; han blev gennem mange år til sin død, vores trofaste ven; det var grosserer Moses Melchior, onkel Moses, som han blev kaldt. Når vi havde været i vandet, ventede han altid på os, og vi fulgtes ad til Hellerup; også efter Ludvigs tid. Kom der sommetider nogle herrer og ville følges med ham, tog han alligevel altid først og fremmest hensyn til os – han var en gammel riddersmand; jeg tror, det morede ham at fortælle om sine lange rejser, om sit barndomshjem o.s.v. også interesserede han sig for vore forhold.

En dag spurgte han: "Hvad hedder De til fornavn?" Han standsede op og sagde: "Hedder De Helene! jeg kendte engang en ung pige, der hed Helene" og så ganske vemodigt på mig. Der lå nok en lille oplevelse bag ved. – Han boede sammen med en sindssyg søster og beklagede, at han af den grund ikke kunne se os hos sig. han nænnede ikke at sende hende bort og havde sygeplejerske til hende både dag og nat. Hun var urolig, det eneste menneske, der kunne berolige hende var broderen, ham holdt hun af. Så døde hun, og jeg skrev til ham, hvad jeg følte i den anledning. Han takkede for brevet, og sagde, at der var så få, der forstod hans sorg og tomheden efter hende. –

Vi lånte bøger af ham, og han stod os bi med råd og dåd. – Efter søsterens død blev vi bedt hos ham, mest på Teglgården i Ordrup til fine middage. Ellers var det meget spartansk. Han sov i en almindelig gammeldags jernseng, et vaskebord og en træstol var hele møblementet

på hans soveværelse, men gøre det godt for venner, det kunne han! Hans hjem her i byen var elegant og smagfuldt, men Teglgården elskede han. Han sagde altid, hans forår begyndte, når den korteste dag var forbi, så kunne han dag for dag følge naturens liv. Han gjorde alt, hvad han kunne for at skaffe os forbindelser, da vi begyndte skolen i Gentofte. Da jeg i 1906 var ude at sejle med fragtskibet "Farmatyr", var det ham, der fik det ordnet og fik mig sendt afsted med bunker af chokolade.

Vore dejlige sommerferier må jeg ikke glemme. Far trængte til rekreation, og da han ikke ville tage ud alene, kom vi med. to gange var vi i Norge, Valdres og Bolkesjø, foruden sommeren 1881, da jeg sammen med Laura besøgte Krohgs – 3 gange på Møn o.s.v. Den sommer vi skulle til Valdres, sejlede vi med C.P.A.Koch i det skønneste vejr. Vi tre søskende Ludvig, Laura og jeg sad i forstavnen og havde en mægtig madkurv med, der skulle holde de første dage, blandt andet en snes blødkogte æg! Ludvig læste højt, "Peer Gynt", og efterhånden lejrede der sig en større tilhørerkreds, mens vi gled hen over det spejlblanke vand. –

Det var en stående skik inden ferien, at Ludvig trakterede hos Jordbær–Andersen. Hvor travlt vi end havde, det skulle gøres! – Det var lykkelige, sorgfrie år, de første i Forhåbningsholmsalle. et minde må jeg endnu have med:

Ludvig Beck i samme uniform, som ved "den sidste parade"

Far var forlængst fri med militære forpligtelser, og så bestemte hans sig til at skille sig ved sin dyrebare uniform; kun løbefrakken beholdt han, den gik han med til sin død. Men inden han solgte uniformen, skulle Laura se ham i den. En dag, da Laura og jeg stod i spisestuen, hørte vi i Korridoren, der gik forbi fars soveværelse mellem køkkenet og spisestuen, faste fodtrin med klirren af sporer og raslen af sabel. Ind trådte far – står ret, gør honnør for sin lille datter! Han havde tårer i øjnene. Det var fars sidste parade!

I sommeren 1887 besøgte Laura og jeg tante Helene, som havde lejet i Moesgård Mølle. Det var bestemmelsen, at jeg derfra skulle besøge Andreas, som havde nedsat sig som praktiserende læge i Ry og desuden var jernbanelæge. Vinteren før havde han været i Paris og arbejdet på en doktordisputats, havde fået sin mødrene arv udbetalt. Desværre lykkedes ikke hans forsøg inden pengene slap op, og han rejste skuffet hjem, arbejdede videre herhjemme både dag og nat; jeg husker han fik varmt blod fra et slagteri, som stadig skulle cirkulere, måske har betingelserne her ikke været så gode – så opgav han det. Jeg havde glædet mig meget til dette besøg, til at se ham med foden under eget bord. Han havde et pænt lille hjem ved Ry station, og en ældre pige holdt hus for ham. – Men hvor var han forandret, jeg forstod ikke, hvad der var i vejen. vi gik lange ture, og jeg, der ellers havde hans fortrolighed, kunne ikke få et ord ud af ham. Bedrøvet rejste jeg derfra, mine tårer hang løst, jeg var så bange for at møde nogen i Skanderborg, bange for at nogen skulle se min sorg, som jeg ikke selv kunne klare. – I oktober kom far en dag hjem fra kontoret og viste mig et brev, som Andreas havde skrevet til ham og adresseret til kontoret, sagtens for at skåne mig. –

Da jeg så fars ansigt og hørte, at der var kommet brev fra Andreas, vidste jeg besked! Han skrev, at han på en koncert i Silkeborg var blevet klar over, at han var ved at blive sindssyg, var taget til overlæge Holm for at konsultere ham. Jeg gik til tante Helene for at udøse min sorg og blev noget beroliget, hvorfor skulle der pludselig komme sindssyge i vores familie; det var nok noget forbigående. Han kom hjem. Det blev en svær vinter, trods det, at han ikke var særlig vanskelig. – Aftenen før skærtorsdag var jeg blevet siddende oppe for at læse en bog ud, noget jeg vist aldrig har gjort før eller senere – kl. var henad 2 – jeg hørte gangdøren gå. Det var Andreas, der så ud, som var han blevet mange år ældre – ganske forstyrret! Ludvig og jeg fik ham i seng og vågede hos ham den nat, han var meget syg.

Næste morgen gik jeg til vores kære læge, fars fætter, dr. Thaarup, som boede på Dosseringen, jeg husker, at jeg vadede i sne til knæene. Han sagde, at Andreas måtte bort for hjemmets skyld. Op ad dagen kom dr. Thaarup igen og gik med Andreas til amtssygehuset, hvor han blev nogle dage. Senere kom han til Aarhus, hvor han blev et par år, men ønskede så selv at blive flyttet til Middelfart. Det var svært at se ham forlade sit gamle hjem; han kom ikke igen, inden han rejste fra byen; da det mentes, at være det bedste ikke at gøre afskeden sværere – nu er det 33 år siden!

I anledning af Andreas' sygdom måtte vi indskrænke os, og vi flyttede så i foråret 1890 hen på

Ørstedsvej 24a, 2. sal.

Det var en dårlig lejlighed, men far lovede mig, at når en bedre fandtes, skulle vi flytte igen. Samme år blev Ludvig kandidat. Det var en spændende tid; jeg levede med i alle de kvaler, der gik forud. Et par morsomme småting husker jeg. Jeg ville gerne give ham det penneskaft, hvormed han skulle skrive sine opgaver, jeg kom hjem med et af cedertræ. Da han så det, udbrød han: "Jeg sidder lige og læser: "Og Libanons herlighed skal komme til dig!" – han fik også 5 lauder i de 5 skriftlige fag! –

En nat drømte jeg, at han skulle have dogmatik og kirkehistorie på een dag, og jeg drømte også den dogmatiske opgave. Jeg fortalte dette til William Haase, der kom op til os, og han svarede: "Der gives aldrig to så store fag på een dag", men det blev der nu alligevel, opgaven passede derimod ikke – Den dag eksamen lykkeligt var overstået, mødtes vore venner og bekendte om aftenen. Provst Andersen fra Ringsted, der havde været censor og var svoger til onkel Andreas, var også med. Der blev sunget og muciseret, Lundsgaard og provsten sang "Gluntar" – det hele var meget hyggeligt og stemningsfuldt, improviseret som det var.

Et par år efter fandt far den ønskede lejlighed på

Engtoftevej 6, 3. sal.

Det var dengang den yderste med høje huse bebyggede vej, så vi havde fra spisestuen udsigt helt ud til Frederiksberg kirke. Nedenfor vinduerne til gårdsiden lå et stykke af det gamle Haveselskabs have. Store plæner med de skønneste gamle træer – om foråret syrener og guldregn, blomstrende frugttræer. En lille dam var der også, hvor vi kunne se guldfiskene, når de kom op i overfladen. I måneskinsaftener var det som et feeventyr. Lejligheden var som skabt for os, velholdt, velindrettet og hyggelig. – Efter at Ludvig havde aftjent sin værnepligt, som matros på "Ingolf", der gik nord om Island, slog han sig på kommuneskolen, nok en lille skuffelse for far.

Dette lagde grunden til Ludvigs kærlighed for de forhutlede tilværelser i samfundet og førte til hans nuværende stilling som forstander på Flakkebjerg Institut. – Han begyndte nu at tale om at flytte hjemmefra. Når jeg ser tilbage på vort liv, forstår jeg fuldt ud, hvor svært det var for mig at tænke den tanke – det var, som vaklede jorden under mine fødder, vi delte jo alt. Men jorden gik ikke under. Han flyttede ind til Landemærket, senere til Borchs Kollegium. Smerten blev også reguleret lidt ved, at han som oftest spiste middag hjemme, og det hændte vist meget ofte, at hans søster kom ind og hentede ham. I 1894 blev han forlovet med Lundsgaards søster Sara Marie, og i 1895 havde de bryllup; det stod hos Lundsgaard, der var blevet præst i Buerop.

Ludvig Beck og Sara Marie Beck f. Lundsgaard

Laura voksede til var flink i skolen. Jeg har haft den sjældne lykke at eje et barns hele kærlighed uden at have været mor. Jeg følte det daglig og var taknemlig derfor! Engang havde jeg været i Hamburg og skulle på hjemvejen møde far og Laura hos fru Ræder i Kolding. De var kommet først. Jeg kom med nattoget, og Laura havde betinget sig at vækkes, når jeg kom, hvad hun også blev. Ganske søvndrukken slog hun armene om min hals og knugede mig så fast ind til sig, som ville hun aldrig slippe mig – hvor var jeg lykkelig! –

Engang, da vi var oppe hos Fastings i Viborg, havde en af pigerne spurgt hende, hvad hun ville gøre, når jeg blev forlovet, hun vidste ikke, hvad det var, og da hun fik at vide, at så havde man en ring på, og så skulle jeg snart hjemmefra, her blev hun ganske ude af sig selv og måtte hvert øjeblik ind og forvisse sig om, at det ikke var sket. Selv har hun fortalt, at hun en sommer i Svejbæk havde fået en angst. Jeg havde sagt: "Jeg tror, jeg smelter", og tænk hvis det skete! –

Barneårene var nu forbi, og fra at have været som mit barn blev det nu et søsterforhold. Efter skolen var færdig, havde Laura fri et år, dels for at gå il præsten, dels for at lære huslighed; vi holdt så ikke pige. Arbejdet gik med glæde, jeg husker da ikke andet; sangbogen lå på køkkenbordet, for at vi kunne få alle versene med, når vi sang til vores arbejde. Så læste hun videre, fik en udmærket præliminæreksamen. – Far ville nu trække sig tilbage, han nærmede sig de 75. En dag sagde han, at vi måtte hjælpe til, da vi ellers ikke kunne klare os. Han havde tænkt sig, at vi skulle læse med nogle småpiger i hjemmet. Det var i 1897. Laura tog så nogle måneder til Silkeborg for at høre på undervisning hos frøken Lang. Petrine Baagø fandt den lejlighed, vi skulle have, det var i Gentofte.

Laura Beck ca. 1898

Gentofte - Axelhus

Det var svært at komme i gang, og endnu sværere blev det, det var 7 drøje år. Vores skole blev udstyret med alt tidssvarende, vi havde en temmelig stor zoologisk samling, hævelige pulte o.s.v. store udgifter. Og indtægterne - vi fik 5,- kr. for de små om måneden, - hvad der blev betragtet som ublu, 3,- kr. var det almindelige - 8,- kr. for de næste år og 10,- kr. over 14 år. Laura læste om eftermiddagen med nogle smådrenge, og jeg havde mine musikelever både i Gentofte og i København. Resultatet blev, at far mærkede hjælpen, men hjemmet - blev ikke det, det havde været. Det var ensomme år for ham, men det var jo hans eget ønske. Han havde 2 gode værelser med sol og udsigt til haverne. Selv havde vi også en lille have, som vi havde megen glæde af, men den skulle jo også passes.

Laura og jeg blev om muligt knyttet endnu nærmere ved dette fælles arbejde. Når jeg ved aftenstid kom hjem fra mine timer i København, var hun altid nede at tage imod mig ved stationen - det var et dejligt pust efter dagens anstrengelse. I det sidste år forberedte hun sig til optagelsesprøven på Zahles seminarium, så blev afhentningsturene afkortede, hun nåede kun til professorens have, og til sidst måtte de helt indstilles; så var hjemturen lang, syntes jeg. Og så kom dagen, da kufferten blev pakket, hun skulle bo i København for at have mere tid til sin læsning. Og fuglen fløj af reden, det var den anden af mine fugle, der fløj - der blev tomt.

Det var efter påske 1904. Vi holdt op med skolen til påske, hvor vi plejede at have vores årsprøve, og hylet blev der jo, men det var for sent!

Året før ved påsketid, havde far haft et let apopleksis anfald. Ludvig blev kaldt hjem, men gudskelov, rettede far sig sådan, at han om efteråret gravede hele vor lille have om, om det så var under stikkelsbærbuskene. Til hans 80-års fødselsdag havde vi samlet alle, vi kunne tænke os, han kunne have glæde af at se. Dagen var begunstiget af det skønneste vejr. Det strømmede ind med blomster og lykønskninger, og alt forløb som vi havde ønsket det, kun savnede han meget sine to svigerinder, Tante Nanna og tante Helene, som var på Møn. Vi var ca. 40 mennesker.

Nanna Weber f. Holst

Efter skolens ophør forsvandt alt skolens materiel, og jeg havde den glæde at se far gå rundt i stuerne og høre ham sige: "Hvor er her hyggeligt". Han var faldet meget af i det sidste halve år, men gav dog ikke efter. Sine kolde bade og sine håndvægtsøvelser blev han ved med, og han gik sine ture. Måske det var på et noget tidligere tidspunkt, han en dag kom hjem fra Dyrehaven og sagde: "Nu er jeg snart færdig, jeg måtte hvile mig undervejs". Han har sikkert slæbt sig hjem. hans hoved begyndte at bøje sig mod graven, og han sagde en dag: "Jeg kan ikke forstå, hvad det er, men det er som hviler der en vægt på min nakke, jeg kan ikke rette mig". Han tog livtag med alderens vægt.

Den sidste pinse, havde vi den glæde, at Ludvig kom med hele sin familie. Den pinselørdag glemmer jeg aldrig. Der var "stellet til pinsekvæld" og til modtagelse af kære gæster. Haven var også "stellet", stedmoderblomsterne, som vi altid havde sådan en glæde af, var plantet ud – alt ventede kun på pinsen. Så kimede de smukke klokker derude festen ind – i den skønne aften – og så kom de allesammen, Laura, Ludvig, Sara Marie og børnene. Bedstefar sad i sin lænestol i sin mørkeblå slåbrok, med de sølvhvide hår og så så glad ud, et sjældent smukt billede på alderdommen.

Jeg havde i de sidste år læst lidt af de gamle breve højt for ham, der var mange at komme igennem – vi lo, og vi græd, det var ikke altid helt let. "Vent til vi kommer til 64" sagde far "så bliver de ikke rare at læse", men så langt nåede vi ikke. Mandag d. 1. juni 1904 var han taget ind til byen.

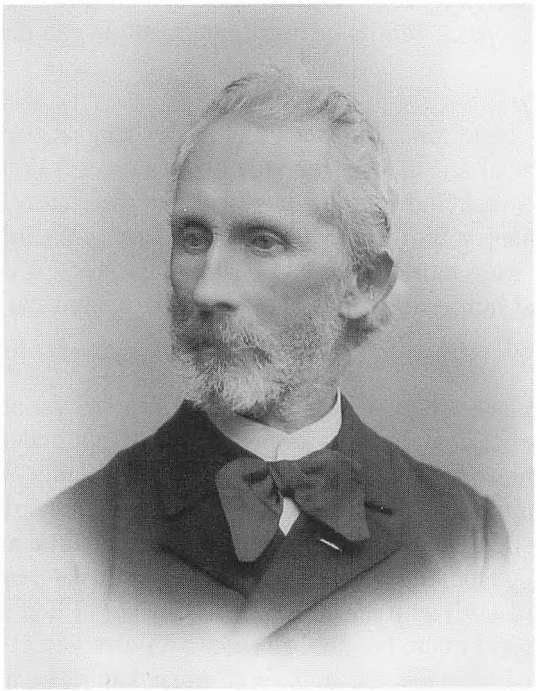
Han ville endelig tale med pastor Tholstrup, som han havde plejet at høre, og som af og til besøgte far. Han stod af ved Nørrebro station, gik over markerne til de Classenske boliger, hvor pastor Tholstrup var præst, derfra til Lefoliis på Carl Bernhardtsvej, og så kørte han ind til Studiestræde for at hente sit maltede franskbrød. Jeg blev ængstelig, da han ikke kom med det sædvanlig tog, han kom så med det næste, meget medtaget og måtte i seng. Jeg sendte bud efter dr. Petersen og vores hjælp dengang, jomfru Jensen, vågede om natten.

Næste dag spurgte jeg dr. Petersen, om der skulle telegraferes efter Ludvig. Han kunne intet sige. Så telegraferede jeg, og Laura kom hjem. Tante Nanna og tante Helene kom tilfældigvis ud på besøg. Far var ikke klar, men meget glad ved at se dem og underholdt dem livligt. Det var svært for mig at holde ham i sengen, han ville hele tiden op "ind i grosserer Adolphs park, åh bare et kvarters tid" bad han så bønligt. Henad aften kom Ludvig. Far kendte ham og spurgte meget interesseret til ham og hans. Vi blev alle 3 oppe, Laura sad hele natten med fars hånd i sin. Ud på natten, da jeg havde lagt mig lidt, kom Ludvig og kaldte på mig. Nu var det tydeligt at afskedsstunden var nær. Af og til sagde far noget, som vi desværre ikke kunne høre, dog hørte vi ham engang sige: "Er I her alle". Ellers lå han stille og fredeligt. Mens sommerdagen gryede og fuglene kvidrede deres morgensang, blev hans åndedræt svagere og svagere, hørte af og til op for så igen at begynde, forstærkes og igen svinde hen – ganske umærkeligt sov han ind.

Far var smuk i døden, alderdommens mærker var forsvundne; han lignede det store billede, vi har af ham, men så som mor ganske forklaret ud, med et lykkeligt smil på ansigtet, der var ingen tvivl, han var gået ind til sin Herres glæde. – Vor gamle ven Hansen, som havde hørt at far var syg, kom et par timers tid efter, at far var død, meget bedrøvet over at komme for sent; han var os en god støtte i de dage – trofaste gamle ven! Det var onsdag den 3. juni – kan man sige, at det var et lykkeligt liv, her blev afsluttet – jeg ville svare ja, men det kommer jo an på, hvad man forstår ved lykke. Trods sorger og modgang havde han haft store livsværdier at leve på – en hustru som få og en anset stilling, hvori han gjorde fyldest, havde han arbejdet sig op til. Han havde lært lykken at kende, selv under smerte.

Følgende nekrolog fra "Hver 8. Dag" giver ham et kort, fyldigt og smukt eftermæle.

"Fhv. hovedbogholder ved statsbanerne, kaptajn L. Beck er afgået ved døden i sit 81. år. Beck, der med stor tapperhed deltog i felttogene 1848–50 og 64, var i sin tid stationsforstander i Kolding og kom senere til statsbanernes hovedbogholderkontor, hvor han ved sin sjældne pålidelighed og dygtighed avancerede til kontorchef. Da han i 1898 tog sin afsked fra statsbanerne blev han, der i krigens tid var dekoreret med Ridderkorset, yderligere hædret med Sølvkorset."

Det sidste billede af Ludvig Beck

Efterskrift

Sagaen er nu ude. I indledningen skrev jeg, at jeg med glæde ville følge jeres opfordring om at nedskrive lidt om de gamle dage, og det står jeg ved, men ikke anede jeg, hvor svært det ville blive, ikke mindst de første år efter fars og mors bryllup, som var så fyldt af modgang og sorg, at det er helt hjerteskærende. Jeg begyndte disse optegnelser i april 1917, og at jeg først nu er blevet færdig, er, fordi, jeg måtte lægge det til side af og til.

I får nu selv bedømme, om det er lykkedes mig at give et sandt og levende billede af far og mor. Jeg ville tro, at fars er lykkedes bedst – de små daglige vanskeligheder og uoverensstemmelser er for mig faldet ganske bort, når jeg ser hans liv i det hele og store – tidens tand kan også gøre nytte! – Men mor! Hvem kan beskrive en mor? Kun hendes barn kan føle, hvad hun er og var; lykkeligt det barn, som har haft en sådan mor.

Sønderalle 23 lader sig også vanskeligt beskrive, det var altfor fine tråde, der blev spundet, til at de kan væves og blive det vidunderlige hele, som det står for mig, og som det også var. Glæden lader sig ikke så let beskrive som sorgen, derfor tror jeg også, at Frederiksgade 79 er lykkedes mig bedre. – Egentlig havde jeg tænkt at slutte med Aarhus, da de derefter følgende år jo bliver lovlig meget up to date, og I selv husker den tid, lige så godt som jeg. – Men så kom jeg til den slutning, at for fars mindes skyld måtte beretningen ikke afbrydes ved et af de vigtigste vendepunkter i hans liv, og hvis disse linier kan være af interesse for børnebørnene, så er der al grund til at slutte med – slutningen.

København, den 14. december 1920.

Tag til takke – Helene

Personregister:

Aksel se Beck Axel

Andersen Christine Elisabeth (1820-1906) f. Friederichsen g. m. Frederik W.A.

Andersen Frederik Wilhelm (1820-1910) provst, Ringsted.

Andersen H.C. (1805-1875) forfatter

Baagøe Hedevig Petrine (1834-1919) datter af Hedevig Baagøe.

Baagøe Hedevig Charlotte (1807-1886) datter af sognepræstst Christopher Andresen, Keldby, Møn-g.m. apoteker T. Johannes G.S. Baagøe,Kbhvn.

Baumann Caroline Frederikke Maria (f. 1836) f. Hald datter af Jacob Chr.H., g.m. Christian H.R. B.

Baumann Christian Heinrich Raimund (1837-1907) kapt. i Aarhus senere generalmajor

Baumann Christian Raymund (1866-1945) adm. direktør, De forenede Mejerier, søn af kapt. Baumann, Aarhus.

Bayer Carl Godtfred (1831-1902) afdelingsingeniør for samtl. statsbaner, København.

Beck Anders Nielsen (1764-1836) skibskaptajn.

Beck Andreas (1858-1938) læge, Ry, søn af kaptajn Ludvig B.

Beck Andreas Hansen (1827-1893) forpagter, Klintholm (1851-1875) søn af Anders Nielsen Beck.

Beck Axel Lundsgaard (1900-1968) grosserer søn af forstander Ludvig B.

Beck Charlotte Marie Henriette (1832-1859) f. Friederichsen g. m. Andreas H.B.

Beck Elisabeth Cecilie se Lefolii.

Beck Helene (1862-1942) lærer (bogens forfatter) datter af kaptajn Ludvig B.

Beck Laura (1879-1972) overlærer, "Amagerbro-skolen", København, datter af kaptajn Ludvig B.

Beck Laura Nicoline (1838-1879) f. Holst datter af Nicolai H. g.m. kaptajn Ludvig B.

Beck Ludvig (1823-1904) kaptajn, hovedbogholder DSB søn af Anders N.B.

Beck Ludvig (Lulli) (1866–1948) forstander,skolehjemmet"Holsteins–minde" cand.theol., søn af kaptajn Ludvig B.

Beck Margrethe Elisabeth f. Thønnesen (1792–1848) g.m. Anders N.B.

Beck Niels (Nel) Tønder Lund Beck (1860–1862) søn af kaptajn Ludvig B.

Beck Nielsine (Sine) (1856–1886) datter af Andreas Hansen B. g.m. arkitekt Frederik Wilsbech.

Beck Nielsine Margrethe se Bülow

Beck Sara Marie (1866–1928) f. Lundsgaard datter af proprietær Christian H.L. g.m. forstander Ludvig B.

Black Julie (1829–1899) kusine til kaptajn Ludvig Beck, ugift.

Buchheister fru (1827–1902) g.m. Heinrich C.L.B. Aarhus.

Buchheister Heinrich C.L. (1825–1906) afdelingschef ved jernbanerne, Aarhus.

Bülow Anthon Nicolai (1819–1908) inspektør v. "Vor Frelsers Sogns Arbejdshus"

Bülow Nielsine Margrethe (1832–1856) f. Beck datter af Anders N.B. g. m. Anthon Bülow

Bünger Christian A. (1798–1884) købmand, Aarhus

Bünger Frederikke (1830–1919)f. Beck g.m. Joachim Chr. B. (far købmand Niels Beck, Aarhus mor Maren f. Bech)

Bünger Jacobine (født ca. 1811) f. Schmidt g. m. Christian A. B.

Bünger Joachim Chr. (1831–1909) stiftfysikus, konferensraad søn af Christian A. B.

Byberg Hans Georg (1844–1909) læge, Aarhus

Bønsøe Frederik Christian (f.ca.1801)skibskaptajn, København

Caroline Amalie (1796–1881) dronning.

Cohn grosserer, Aarhus død inden 1878, Kbhvn.

Dalgas Johanne se Langballe

Engberg Marie L. se Møller–Holst.

Engberg Carl Frederik (1818–1873) proprietær "Tousgaard", Brabrand.

Fasting Anna Sophie (1833–1907) f. Østrup g.m. Jens Martin F.

Fasting Hans Chr. (1793–1877) amtsforvalter, Kronborg Amt, søn af Jens Martin F.

Fasting Jens Martin (1756–1821) amtsforvalter Kronborg amt,

Fasting Jens Martin (1826–1889) by– og herredsskriver i Skive købstad og Salling herred, overrets– procurator – søn af Laurits G. F.

Fasting Johan Sigismund (1843–1909) 1877 sagfører, Skive, 1903 Kbhvn. søn af Hans Chr. F.

Fasting Karen Elise (1846–1918) f. Smidth datter af Edvard P.S, g.m. Johan Sigismund F.

Fasting Lauritz G. (1796–1876) herredsfoged, etatsråd, søn af Jens Martin F.

Flagstad Carl F.S. (1853–1897) præst i Haverslev, søn af Carl J.F. F.

Flagstad Carl Julius F. (1820–1905) direktør Nationalbanken, justitsråd, Aarhus.

Flagstad Helene Octavia (1822–1880) f. Schytte, g.m. Carl J.F. F.

Flagstad Marie (født ca. 1855) skolebestyrer, Aarhus datter af Carl J.F.F. (fylder 85 år 1940 Kbhvn)

Flagstad Tonine (1828–1905) søster til Carl J.F.F.

Frederik VI (1768–1839) konge

Frederik VII (1808–1863) (prins Fritz) konge

Friis Johannes (1832–1903) hofjægermester "Duelund" og "Lyngbygaard".

Fritz Andreas (1828–1906) maler, Aarhus.

Gad Morten Smith (1838–1890) øjenlæge, Horsens

Gram Adam Wilhelm (1824–1906) cand.theol. adjunkt, Aarhus – død i København.

Haase Emma Augusta (født 1862) kommunelærerinde datter af Peter N.E.H.

Haase Caroline Antonette (født 1835) f. Melbye g.m. Peter N.E.H.

Haase Peter Nicolai Edward (født 1830) handelsagent, København.

Haase William M. (1866–1932) præst i Kousted og Råsted, Jylland søn af Peter N.E.H.

Hald Jacob Christian (1798–1868) sekretær Landhusholdningsselskabet, kammerråd.

Hald Caroline F.M. se Baumann.

Hanne, vores pige Aarhus

Hansen Christiane Lovise (1847–1914) f. Jensen datter af postm. J., Nyborg g.m. Rudolph Theodor H.

Hansen Ida Caroline Augusta (1845–1882) f. Jensen datter af postmester J., Nyborg, g.m. Rudolph Theodor H.

Hansen Elise N. (1862–1948) f. Schouby g.m. Peter H., Fåborg.

Hansen Peter (1868–1928) maler, Fåborg.

Hansen Rudolph Theodor (1841–1923) stationsforstander i Nyborg, fra 1904 trafikbestyrer Sjælland–Falster, g.1.g. med Ida C.A., g.2.g. med Christiane Lovise begge døtre af postmester Jensen.

Hartmann I.P.E (1805–1900) komponist København.

Hecht Sophie tidl. forlovet med afdøde Peter Lefolii, København

Hellen August W.P. von der (1834–1900) købmand, Hamburg, Tyskland.

Hellen Nanna von der (1840–1911) datter af Peder Nicolai Holst g.1.g. med Christian P.J. Weber g.2. g. med August W.P.von der Hellen.

Hertz Christian Ehlers (1795–1866) borgmester Aarhus

Hertz Frederik M.(død 1903) forretningsfører, Aarhus søn af Christian E.H. Aarhus.

Holm Anne Margrethe (1807–1877) f. Madvig (søster til prof. Johan N.M.)

Holm Bertha Marie V.(født 1839) f. Timm g.m. Rasmus A.H.

Holm Rasmus Anton (1836–1899) overlæge, dr. med., sindssygehosp. Aarhus, 1897 privatlæge Kbhvn. søn af Anne M.H.

Holm Regnar (født 1868) søn af Rasmus A. H. Aarhus og København.

Holm Thora (født 1879) datter af Rasmus A. H.

Holst frøken se Anna Dorthea Weiss.

Holst Anna Helene Nicoline (1800–1875) f. Tønder Lund g.m. Peter Nicolai H.

Holst Christen Møller (1826–1897) købmand, konsul Savannah, USA søn af Peder Nicolai H.

Holst Frederik (Fritz) Carl Christian (1828–1900) godsejer Säffle, Sverige søn af Peder Nicolai H.

Holst Georgine (Gurli) Cathrine se Wøldike.

Holst Helene Dorothea se Philipsen–Prahm.

Holst Hilmar Johannes (1834–1906) guldgraver New Zealand, søn af Peder Nicolai H..

Holst Johan Bernt (1842–1919) købmand, konsul, Savannah, USA, søn af Peder Nicolai H.

Holst Laura Nicoline (1838–1879) se Beck.

Holst Nanna (1840–1911) se von der Hellen.

Holst Niels H. (1828–1889) kaptajn, fra 1865 direktør Jydsk–Fynske–Baner, 1885 generaldirektør statsbanerne.

Holst Niels Tønder Lund (1820–1858) kaptajn, toldkontrollør, Kiel søn af Peder Nicolai H.

Holst Otto Theodor (1832–1854) cand. phil. søn af Peder Nicolai H.

Holst Peder Nicolai (1784–1872) sognepræst, Elmelunde Møn.

Holst Petra Christiane (1831–1912) f. Ludvigsen g. m. Niels H. Holst.

Holst Sophie Amalie se Krohg.

Howitz Ane Johanne Kirstine (1798–1875) f. Repholtz g.m. Daniel B.Chr.H.

Howitz Daniel Bonaventura Chr. (1792–1860) godsforvalter, justitsråd, Klintholm, Møn, senere Vemmetofte.

Howitz Frantz J.A.C. (1828–1912) professor–gynækologi søn af Daniel Chr. H.

Howitz Johanne (Hanne) Øllegaard (1835–1922) datter af Daniel Chr. H. Møn.

Jansen Frederik Julius (1820–1903) toldforvalter, etatsråd, Assens g.m. Wilhelmine M. Pontoppidan

Jensen jomfru, hushjælp, København

Jensen Jens Peter (1808–1881) postmester, kammerraad, Skive fra 1866 i Nyborg.

Jensen Sophie g. Mariboe Aarhus og København

Johnsen John (født ca.1815) fuldmægtig hos procurator Winge, Aarhus.

Johnsen Louise (født ca. 1818) født Tugentreu g.m. John Johnsen.

Jønsson – arbejderfamilie Sønderalle, Aarhus

Kierkegaard Søren (1813–1855) forfatter, filosof. København.

Kokborg – væver, Virklund g.m. Josephine Mikkelsen.

Krohg Anna Helene Krohg (1850–1935) lærer, Norge, datter af Georg Anton K.

Krohg Christian (1852–1925) maler, professor, Norge søn af Georg Anton K.

Krohg Georg Anton (1817–1873) fuldmægtig, Det Norske Indenrigsdepartement, Kristiania.

Krohg Sophie Amalie (1822–1861) datter af Peder Nicolai Holst, g.m. Georg Anton Krohg.

Krohg Sophie Amalie Holst (1861–1946) lærer, Norge, datter af Georg Anton K.

Køster Caroline (født 1833) modehandlerinde, gift Thorsen, Aarhus.

Lang Theodora Linderstrøm (1855–1935) rektor, Silkeborg

Langballe Niels (1855–1931) præst i Junget–Thorum g.m. Johanne Dalgas.

Langballe Johanne (1859–1947) f. Dalgas, datter af Enrico M.Dalgas, Hedeselskabet, g.m. Niels L.

Lassen Eleonora Skoleleder Aarhus 1870erne

Lefolii Elisabeth Cecilie (1829–1897) f. Beck datter af Anders N.B. g.m. J.R.B. L.

Lefolii Jacob Rasmus Brünnich (1823–1898) grosserer, København.

Lefolii Jens Peter (1825–1855) cand.phil. bror til J.R.B. L.

Lehmann Orla (1810–1870) politiker nationalliberal minister 1848 m.m.

Leschly Erik (1880–1964) generalmajor søn af Mauritz L.

Leschly Mauritz (1841–1930) generalløjtnant, Aarhus.

Leschly Julie Sophie (1856–1910)f. Neergaard datter af S.J.N. g.m. Mauritz L.

Lie Jonas (1833–1908) norsk digter.

Lindhberg Eduard Rutger (f. 1820) fuldmægtig ved jernbanen Aarhus.

Lindhberg fru g.m. fuldm. Lindhberg Aarhus

Lundsgaard Sara Marie g.m. Ludvig Beck se Beck.

Lundsgaard Frederik Edward (1865-1937)stud.theol. senere præst i Buerup søn af Christian Henrik L.

Lundsgaard Christian Henrik (1834-1895) proprietær.

Madvig Benedicte (1831-1920) datter af Johan N.M.

Madvig Ottilie (1830-1907) datter af Johan N.M.

Madvig Johan Nicolai (1804-1886) professor, politiker

Madvig Elisabeth A.H.J. (1798-1880) f. Bjerring g.m. Johan N.M.

Malling Otto (1851-1915) professor, komponist.

Marie hos Flagstad,Aarhus

Melchior Henriette (1813-1892) søster til Moses M.

Melchior Moses (1825-1912) grosserer

Mikkelsen Josephine (født ca. 1851) tjenestepige hos kaptajn Ludvig Beck, Aarhus, g.m.væver Kokborg.

Monrad Christian Ferdinand (1815-1889) adjunkt, latinskolen, Flensborg.

Münter Balthasar (1794-1867) provst Holmens kirke - kgl. konfessionarius søn af biskop Fr. M.

Møller-Holst Elise (Else) Marie f. Winther (1837-1921) g.m. Erhardt M-H.

Møller-Holst Erhardt (1825-1889) redaktør, grundlægger af "Statsfrøkontrollen"

Møller-Holst Ingeborg (1860-1944) lærerinde "Marie Kruse skole" datter af Erhardt M-H.

Møller-Holst Marie L. f. Engberg (1845-1910) g.m. Otto Ludvig M-H

Møller-Holst Otto Ludvig (1827-1890) købmand, Aarhus søn af sognepræst Christen M-H, Magleby, Stevns

Nannestad Anna Marie (1862-1937) bogholder, datter af Carl Christian N.

Nannestad Anna Marie Augusta (1832-1912) f. Fasting g.m. Carl Chr. F.

Nannestad Laurits Fasting (1864-1937)stiftsforvalter Vallø Stift - g.m. Michala f.Djørup, søn af Carl Chr.N.

Nannestad Carl Christian (1830–1916) etatsraad, godsforvalter, "Fussingø".

Nansen Ferdinand P.(1825–1899) sognepræst i Højelse

Nansen Johanne (Hanne) H. (1826–1870) f. Buchheister – g.m. Ferdinand P.N.

Nansen Peter (1861–1918) forfatter, København – søn af Ferdinand P.N.,

Neergaard Ane Kristine (død 1867) f. Møller g.m Sophus Julius N. (1.ægt).

Neergaard Eduard Henrik (død 1875) søn af S.J. N.

Neergaard Holger (død 1876) søn af S.J. N.

Neergaard Siegvard (1859–1875) søn af S.J. N.

Neergaard Sophie se Leschly

Neergaard Sophie Dorothea (1827–1907) f. Friis g.m. S.J. N.(2.ægteskab) søster til jægermester Friis.

Neergaard Sophus Julius (1820–1892) oberst, 3. dragonreg. Aarhus.

Nel se Beck Niels T.L.

Otterstrøm Immanuel (1821–1864) præst Langå.

Petersen August Henrik Stefan (1869–1927) læge, Gentofte

Petersen Eduard Niels Christian (1829–1915) distriktslæge, Kolding

Philipsen-Prahm Helene (1845–1917) datter af Peder Nicolai H. g.m. Peter Christoffer P-P

Philipsen-Prahm Peter Christoffer (1841–1899) plantagebestyrer, Sumatra.

Ploug Carl (1813–1894) digter, politiker.

Pontoppidan Børge (1776–1854) sognepræst, Damsholte, Møn.

Pontoppidan Dines (1814–1879) sognepræst, Randers søn af Børge P.

Pontoppidan Wilhelmine Marie (1822–1908) lærerinde, Kolding datter af Børge P. g.m. Frederik Julius Jansen.

Prunst Augusta – skoleleder, Aarhus ca. 1870.

Rahr Edurn Fredleif (1815–1905) købmand, jernhandler, Aarhus.

Rahr Chr. F. grosserer, København (nævnes 1920)

Rossing Carl Wilh. (født ca. 1789) krigsassessor, forpagter "Liselund", Møn.

Ryberg Elisabeth Frederikke Karen (født ca. 1863) datter af Carl Th. R.

Ryberg Carl Th. (1826–1916) kaptajn, Aarhus.

Ryberg Karen Monberg (ca.1831–1871) født Bluhme g.m. C.Th. R.

Ræder Bertha Othilia f. Aarestrup (1840–1926) g.m. G.V. R.

Ræder G.V. (1837–1887) proprietær "Dyrehavegaard", Kolding.

Saxild Emma Th.(1830–1900) f. Boesen g.m. Georg Chr. S.

Saxild Georg (1864–1947) landsarkivar, Viborg søn af Georg
Chr. S.

Saxild Georg Chr. (1811–1885) etatsraad, Herredsfoged, Kolding.

Saxild Hans Vilhelm (f. 1859) overlæge sct. Josephs hospital søn af Georg Chr.S.

Saxild Jacob (1856–1939) dommer og herredsfoged i Ribe søn af Georg
Chr. S.

Saxild Jørgen Frederik (1858–1945) kaptajn i Marinen, departementchef søn af Georg Chr. S.

Scavenius Carl (1839–1901) søn af Peter Brønnum S. fra 1868 ejer af "Klintholm", Møn.

Scavenius Peter Brønnum (1795–1868) godsejer, kammerherre, Klintholm

Schlegel Regine (1822–1904) konferensrådinde f. Olsen tidl.forlovet med Søren Kierkegaard.

Schrøder Robert (f.1829) kontorchef, Jernbanerne, Aarhus.

Schytte Sophie Octava (ca. 1801–1885) slægtning til Helene Flagstad.

Smidth Edvard Philip (1807–1878) byfoged Skive, herredsfoged Salling herred.

Smidth Elise se Fasting

Smidth Frederik Læssøe (1850–1899) ingeniør stifter af fa. F.L. Smidth søn af Edvard Philip S.

Smidth Hans (1839–1917) maler søn af Edvard Philip S.

Smidth Karen Cathrine (1812–1895) f. Berg g.m. Edvard Ph.S.

Steinmann Peter Frederik (1812–1894) general

Stine amme, Aarhus

Søren oppasser, Aarhus

Sørensen Thomas (født ca. 1834) bager, Aarhus.

Sørensen fru f. Pontoppidan, g.m. lærer S. Kolding.

Sørensen lærer, Kolding

Sørensen Hans (1831-1907) stiftsprovst, domkirken Aarhus.

Sørensen Hans Simon (1838-1902) redaktør, silkeborg.

Sørensen Johanne Frederikke (1838-1907) f. Koch g.m. Hans Sørensen.

Sørensen Johannes (f. 1865) søn af Hans Simon S., ejer af mineralvands- vandsfab. "Sct. Nicolaus kilde" Aarhus

Sørensen Sophus (1865- 1947) redaktør, Silkeborg søn af Hans Simon S.

Thaarup C.J.S.I. (1845-1894) læge, København.

Tholstrup C.J.J. Fabricius (1870-1911) sognepræst ved Godthåbskirke, Frederiksberg.

Thomsen Thomas, gårdejer, Svejbæk.

Thorvaldsen Bertel (1768-1844) billedhugger.

Thønnesen Maren Barbara (1769-1822) f. Juul.

Thønnesen Margrethe Elisabeth se Beck.

Weber Christian Philip Johan (1825-1869) købmand, Hamburg, g.m. Nanna Holst.

Weber Nanna f. Holst se von der Hellen.

Weis Anna Dorthea (1858-1952) datter af generaldirektør N.H. Holst g.m. Frederik Th.W.Weis.

Weis Frederik Th. W. (1850-1920) kontorchef ved jernbanerne, Arhus - senere København.

Wilster Ernst Henrik Claude (1808-1881) general

Winge Amalie (født 1865) datter af Jørgen Winge, Aarhus og København.

Winge Caroline Frederikke (1836-1897)f. Lewekhusen g.m. Jørgen W.

Winge Jørgen (1828-1897) overretsprocurator, Aarhus

Winge Margrethe (født 1879) datter af Jørgen W.

Wøldike Georgine (Gurli) C. f. Holst (1824-1859) datter af Peter Nic. H. g.m. Jeremias W.

Wøldike Jeremias (1819-1887) sognepræst Kværndrup

Zahle Natalie (1827–1913)
grundlægger af "Zahles Skole",
København.

Østrup Anna Sophie se Fasting
datter af Berthel M. Ø.

Østrup Berthel M. (1794–1860)
sognepræst, Snesere

Østrup Sophie Louise B.C.
(født 1801) f. Fasting datter af
Jens Martin F., g.m. Berthel M.
Ø.

Noter:

Et billede fra 1930erne hvor Helene er på besøg hos sine 2 kusiner på "Blommenholm" i Norge. Fra venstre ses Amalie Krohg, Helene Beck og Helene Krohg, som kom ned og hjalp familien Beck efter Lauras død i 1879.

Søsteren Laura, der døde i 1972, var i utallige år lærerinde ved "Amagerbroskolen", hvor hun underviste i engelsk og dansk. På sin 90-års fødselsdag oplevede hun den hyldest, at over 100 gamle elever mødte op for at fejre hende.

Broderen Ludvig, der blev gift med Sara Lundsgaard, var de eneste, der fortsatte slægten. I 1993 blev deres sidste nye tipoldebarn født. Ialt er det blevet til 41 direkte efterkommere.

Litteratur.

"Hjertebjerg Præstegaard 1820-1862"
udgivet 1974 af Ellen Mølholm Hansen m.fl.

"Slægten efter Christen Mortensen Møller Holst og Sophie Amalie Marie Trojel"
udgivet 1989 af Berna og Jørgen Møller-Holst"

"Bogen om Ludvig Beck"
(Forstander Ludvig Beck 1866-1948)
udgivet 1970 af forstander K.A. Boje Rasmussen.

Rigsarkivet, København:

1 pakke med kaptajn Ludvig Becks dagbøger fra tre-årskrigen 1848-50 samt 32 pakker vedrørende sønnen Ludvig Becks korrespondance og sager vedrørende hans arbejde for børneforsorgen.

Personregister -

ved udarbejdelsen er bl.a. benyttet:
Dansk Biografisk Leksikon
Kraks "Blå Bog"
Stamtavler div.
Folketællinger (hvor der der i parantes står - født ca. ..... -
kan der være usikkerhed om fødselsåret)
Oplysninger fra:
Lokalarkiver - privatpersoner samt dødsannoncer.